

ХАҢИАТ
1937 СЫЛТАН
ТАХСАР

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН НЬУРБА УЛУУХУН ХАҢИАТА

НЬУРБА

ОГНИ-НЬУРБЫ

12+

ТЭРИЙЭЭЧЧИЛЭР: СР Правительствота, Ньурба улуухун "Ньурба" ("Огни Ньурбы") хаһиат редакцията" автономнай тэрилтэ

Бам ыйын 30 к. улуус салайааччыларын планеркатын салайан ыһпыт улуус баһылыгын олобу-дьаһагы хааччыытыга солбуйааччыта Алексей Андреев оттук сезона этэнгэ түмүктэммитин бэлиэтээтэ.

Улуустаагы киин баһыла кылаабынай бырааһа Наталья Павлова өрөбүллэргэ коронавируснай инфекциянан сутуллубут ыарыһах булуллубатабын, улууска барыта 14 киһи ыалдыбарын, итинтэн 7 киһи - тас-тан, 7 киһи баһылаабыттан эмтэнэллэрин иһитиннэрдэ. Быһыы ылыга улары-йы суох, вакцинацияга уонна ревакцинацияга дьон кэлбэт. Дьон вакцинация кэнниттэн эбэтэр ыалдыан үтүөрөн 6 ый буолан баран кэлэн хаттаан быһыы ылыахтаахтар, оччоҕо иммунитет үөскүүр. Баһылааба эргэ компьютернай томограф (КТ) көтүрүлүннэ, Дьокуускайга ыгтыллыахтаах, куораттан санга КТ кэлэн иһэр, бэс ыйыгар тагнан туруоруохтаахтар.

Наталья Павлова диспансеризация үлэтин күүһүрдөр наадатын бэлиэтээтэ. Ирдэ-бил быһытынан диспансеризацияны 18-40 саастаах дьон 3 сылга биридэ, 40-тан аҕа саастаах дьон сылын айы диспансеризацияны барыахтарын наада. Бу ыарыыны эрдэттэн буларга көмөлөөх.

Роспотребнадзор Ньурбатаагы территориальной отдылын салайааччыта Андрей Федоров улууска ОРВИ-нан 67 киһи ыалдыбарын, бу син-биир элбэбин эттэ. Сайын-ны сынныланг лаабырдарын көрүү онго-һулар. Нэһиликтэр баһылыктарыгар ыһааха сыһаннаах этиилэр ыгтыллы-бээхтэ. Холеораҕа бэлэмнээх буолуу эр-сиимэ биллэриллэн ээр, санитарнай-про-филактической хамыһына муннаба бу нэдиэлэҕэ ыгтыллыан наада. Ньурба к. чааһынай секторыгар санитарнай туюука-лар көтүрүлүннүлэр, манна уопсай сүбэнэн салгы хайдах үлэлири кэспэтиллиэхтээх.

Улуус баһылыгын солбуйааччыта Алексей Андреев санитарнай-профилактической хамыһына муннабын бу нэдиэлэҕэ бы-лаанга туруорарга соруудахтаа, куорат үрдүнэн санитарнай турук мөлтөөбүн, чаа-һынай секторга санитарнай туюукалар боппуруостарыгар сүбэлэһии барыахтаа-бын эттэ.

СӨ 26 №-дээх ОГПС салайааччыта Ва-дим Васильев ааспыт нэдиэлэҕэ баһаарынай сулуусаба 6 ынырык кирибитин, ол иһи-гэр 5-һэ - сымыа буолбутун иһитиннэрдэ. Антоновка Огородная ул. 6 №-дээх дьизигэр, уруккута "Арчы" реабилитаци-оннай киин таһыгар, бири киһи ланхатын өртөөн баһаар ыһпыттын түмүгэр баан-нык умайда, аттыгар баар туюулар быһан-нылар. Атын ынырыктарга тохтоотхо, Ньурба к. Энергетик 15 №-гэр табахтан, Мархаба оһох ураатыттан уонна болгарка-тан, итиэннэ бири саастаах киһи табахтаан матарааһын умата сыспыт.

Култуура департаментын салайааччыта Розалия Тихонова Хангалас улуухун Хачы-каат нэһилигэр СӨ 1-кы Бэрэсидьиэнэ М.Е.Николаев көбүлээһининэн А.Е.Кула-ковская-Өксөкүлээх төрөөбүтэ 145 сылы-гар уонна кини "Саха интеллигенциятыгар суруга" суруллубута 110 сылыгар анаммыт симпозиумга кыттан кэлбитин иһитин-нэрдэ. Култуура миниистирин кытта кэп-сэтии буолбут, Уус Алдан ыһааба бүт-тэ даһаны кэлэн үлэлэһэргэ көрдөспүттэр. Саха биллиилээх алгысчыта И.Г.Василевы-Алгыс Уйбааны көрсөн кэспэппит, ыһаа-ха кэлиэх буолбут. Александр Подголову эмиэ көрсөн кэспэппит, төһө киһи кэл-эрин этиэхтээхтэр. Онон ыһааха балаача ыалдыт кэлэрэ күүтүллэр, бэлэмнэни үлэтэ барар. Култуура үлэһиттэрэ Кыта-лыктаахха тийиэн эбииэктэрин кыраас-калаабыттар.

Алексей Андреев нэдиэлэ айы бээтин-сэҕэ Кыталыктаахха тэрилтэлэр үлэһиттэ-рин субуотунньуктара тэриллэрин, Ок-тябрьскай нэһилиэк үлэ фронтун быһаара-рыгар эттэ.

Спорт управлениетын салайааччыта Ро-берт Алексеев 27.05.22 с. улуус баһылыгын бириһингэр 10 көрүнгэ күрэхтэһии түмү-ктэммитин эттэ, Уус Алданга буолар СӨ норуоттарын VIII Спортивнай ооннуула-

- Олохтоох салайыныы -

Планерка сонуннара

рыгар бэлэмнэни ытылларын иһитин-нэрдэ. Чэпчэки атлетикаҕа билингитэ 3 путевка баар. Сүүмэрдир атын күрэхтэ-һиилэр эмиэ ыгтыллылар.

Экология кэмтиитин салайааччыта Герасим Парников полициялардын эриэ-дэҕэ сылдыбыттарын, дьон булт быраабы-латын кэһэртэн туттунар буолбутун, кэһии булуллубатабын иһитиннэрдэ.

АТП дириэктэрэ Геннадий Игнатьев эппитинэн, бу нэдиэлэҕэ Күндээдэҕэ оп-туобус сырыта быһаарыллыахтаах. Сал-гын олбохтоох суудуна Маалыкай-Дьаар-хан-Маалыкай хайысхатынан бэнидиэн-ныккэ, оптуорунньукка, чэппиэргэ уонна бээтинсэҕэ сылдыбаа, нэдиэлэҕэ биридэ почта таһылар. Навигация устата 120 күн буоллабына, 80 сыры онгоһулуохтаах. СӨ Экэниэмикэ министриэтибэттин кытта өрөспүүбүлүкэттэн субсидия көрүл-лүтүгэр туруоруулаах үлэ барар.

Ыччат бэлиитикэтин управлениетын салайааччыта Валерия Владимировна ааспыт нэдиэлэҕэ Сунтаар улуухугар баран уопут атастаспыттарын, СӨ ыччат дьыалатыгар миниистирэ Петр Шамаев кыттылаах "Тургун" сүлүөт ыгтыллыбытын эттэ. 08.06.22 с. Ньурба к. таһынаагы Сэргэ-лээххэ ыччат "Комбат" байыаннай-спор-тивной ооннуута буолара былаанналар, бары нэһиликтэртэн кэлэн кыттыахтаа-тар.

Уорэх управлениетын салайааччыта Алевтина Аргунова 30.05.22 с. улуус үрдүнэн 261 оҕо нуучча тылыгар ЕГЭ-ни туттара-рын иһитиннэрдэ. Сүлэ оскуолатыгар 10 аудитория бэлэмнэннэ, 3 оптуобус уонна 1 "Газель" оҕолору илтилэр. 31.05.22 с. - математикаҕа профильная ЕГЭ, 01.06.22 с. - талан ылбыт биридимийэтэринэн 9-с кы-лааһы бүтэрээччилэр ОГЭ-ни туттараллар.

"РИК Автотор" АУО гендириэктэрин сол-буйааччыта Сергей Никифоров тэрилтэ ыгтар үлэтиттэн билиһиннэрдэ. "Бүлүү" федеральной суолга аспаалланар учаастак үрдэтиллэн буор кутуллар.

ИСУ салайааччыта-улуус баһылыгын тутууга солбуйааччыта Макаров Семенов бы-йыл сайын Антоновка аспаалланар уулус-сата аукциона тахсыбытын, Ньурба к. Манчаары уулуссатын аспааллаһынга боломуочуйалары тыһырыска мэрия дуога-бар түһэрсэ илигин эттэ. Бэс ыйын устата сөбүлэһии илии баттамматабына харчыта

устуллар.

"Бүлүү" федеральной суолугар баар нэ-һиликтэргэ уулуссаны аспааллыырга пи-лотнай бырайыак 15.05.22 с. быһаарыллар, онтон аукционга тахсыахтаах. 01.06.22 с. СӨ Бырабытталыстыбатын Бэрэссэдээтэ-лин 1-кы солбуйааччыта Дмитрий Бердни-ков федеральной бырайыагынан оскуола-ларга барар хапытаалынай өрөмүөн куро-рын быһытынан үлэни билсэ Ньурбаҕа кэлиэхтээх. Киров оскуолатын дьомтаһа бүт-тэ, акылаатын көннөрүү барар, бэс ыйын 10-15 кк. матырыйаала кэлэр, оччоҕо муостата уонна тангытын үлэтэ онгоһу-луохтаах. Ньурба 1 №-дээх оскуолатыгар 3-с уонна 2-с этээһин штукатурката бүт-тэ. Ньурба к 2 №-дээх оскуолатыгар бэс ыйын 5 к. диэри демонтаж ытыллар, 04.05.22 с. матырыйаала Дьокуускайга кэлэр, онтон үргүлдьү Ньурбаҕа кэлиэхтээх. 06.06.22 с. түннүктэри уонна муостаны уларытыы сабаланабыа.

Быйыл үлэҕэ кириэр эбийэктэргэ тох-тоотхо, Чаппанда оскуолатыгар 50-ча ки-һи кэлиэхтээбиттэн 10 отдөлчүк кэлэн үлэли сылдылар. Чаппанда оскуолаты-гар өрөспүүбүлүкэттэн 60 мөл. солк. бүгүн кэлэн түһэр, оборудование атылаһыл-лыахтаах. Күндээдэ 176 мизстэлээх оску-латын дьэтин фасада онгоһулар. Амакин-ка суукаҕа 800 кубометр кыамталаах ууну ыраастыыр ыстаансыа санардыллытын бырайыага госэкспертизага кириэхтээх. "Браас уу" бырагыраамаҕа сайаапка бэлэм-нэниллэр, бэс ыйын 1 к.- от ыйын 1 к. куонкурус биллэриллэр, итиннэ 2 улуус кириэхтээх. Акана скважинагыгар куон-курус биллэрилиннэ, 06.06.22 с. түмүктэ-ниэхтээх.

Тыа хаһаайыстыбатын департаментын салайааччыта Иван Егоров нүөлсүтүллэр систиэмэлэргэ быйыл уу үчүгэйдик кири-рин эттэ. 140 гаага бурдук ыһылына, Кы-талыктаах кэнниттэн Киппэ Бүтэйигэр кириэн ыһаахтаахтар. Улуус үрдүнэн 514 т үүт (сыллаабы былаан 13,7%) тутулунна. Дьон сакааһынан кусхаас оҕото аҕалан түнгэтилиннэ.

Октябрьскай нэһилиэк баһылыга Семен Корякин Антоновка орто оскуолатыгар "Ти-һэх чуораан" ыгтыллыбытын, быйыл ос-куоланы 33 оҕо бүтэрэрин, начаалынай кы-лааһы 68 оҕо бүтэрэн 5-с кылааска тахсал-ларын иһитиннэрдэ. Куочайга мелиора-

тивнай систиэмэнэн сөптөөх уу кириэн турар.

Макар Семенов Киров аннынаабы Дьүүктэ уу аһара кирибитин, ыһтарга сөп буолбутун эттэ. Куонааччаан үрөбүр понтоннай муостаны 16.06.22 с. диэки туруора сатыахтара. Билингитэ анараа кытыла куһаҕан буолан, тиэхиньикэ кы-йан кириэр кыаҕа суох, куура түһүн наада.

Алексей Андреев Дьүүктэ уутун түһэ-риитин ИСУ уонна Мелиорация управле-ниетын Ньурбатаагы филиала хонтуруолга ылалларыгар, Куонааччаан понтоннай муостатын ыһаах иннинэ хайаан даһаны туруоралларыгар соруудахтаата.

Үлэлээх буолуу киинин салайааччыта Сахая Столярова 31.05.22 с. сарсыарда 10 чаастан 13 ч. диэри Ньурба к. "Кыталык" КД-гар өрөспүүбүккэ улахан тэрилтэлэрэ кыттылаах үлэ дьаарбанката ыгтылла-рын иһитиннэрдэ. Улуус дьаһалтатын, СӨ Нэһилиэннэ үлэлээх буолуутун судаарыс-тыбаннай кэмтиэттин уонна СӨ "Үлэлээх буолуу киинэ" тэрилтэ Ньурбатаагы фили-алын тэрийиилэринэн ыгтыллар бу тэ-рээһингэ "ЯТЭК", "Анаабыр алмаастара", "Якутскэнерго", "Якутголь", "АЛРОСА", СӨ Тыатын хаһаайыстыбатын министри-стибэтэ, "Колмар", Арбаангы электри-ческэй ситимнэр уо.д.а. тэрилтэлэр кыт-тыахтара, сорохтор ВКС көрүнгүнэн. Ити-ни сэргэ улуус тэрилтэлэрэ эмиэ кыттал-лар. Улахан кылаастар үрэнээччилэригэр идэҕэ хайысхалыыр үлэ тэриллибэ, муниципальной тэриллиилэр баһылыктарын кытта сүбэ муннах ыгтыллыаба.

Улуус дьаһалтатын тэрээһин боппуруос-тарыгар уонна нэһиликтэри кытта үлэҕэ управлениетын салайааччыта Наталья Петрова нэдиэлэтэҕи былааны билиһин-нэрдэ. 30.05.22 с. - оройуон борокуруора кыттылаах МТ баһылыктарын, нэһи-ликтэр уонна куорат Сэбиэттин дьокутаат-тарын кытта сокуон аакталарын оноруу, Устаапка уларытылары киллэрии боппу-руостарыгар сүбэ муннах. 31.05.22 с. - Госкомзанятость оробуочай бөлөҕө кэлэн Ньурба бири күн толору үлэлиир, "Олох-тоох каадыры - бырамысыланнаска" үлэ дьаарбанката тэриллэр. Эмиэ ити күн улуустаагы ыһаах хамыһынаатын тыраа-ныспарга, уотунан, уунан хааччыытыга хос хамыһынаатын сүбэ муннаба.

01.06.22 с. - Аан дойдутаагы оҕо кө-мүскэлин күнүгэр анамыт тэрээһиннэр, СӨ Бырабытталыстыбатын Бэрэссэдээ-тэлин 1-кы солбуйааччыта Дмитрий Берд-ников Ньурба оробуочай сырытыга; Ньурбатаагы К.Д.Уткин аатынан норуот-тар добордоһууларын түмэлигэр "Ньурба үрэнээччигэ" түмэл каартатын бырайыага үлэҕэ кириитэ, оҕолор бу каартанан тү-мэлгэ чэпчэтиилээх сыананан сылдыр буолаллар; "Үйэ оҕото" сэртипикээттэри уонна "Мин Ньурба төрөөтүм" нобуор-дары туттары; приемнай уонна эппэкиин дьэ кэргэттэргэ "биригэ иллээх дьэ кэр-гэн" онлайн-куонкурус.

02.06.22 с. - санитарнай-противоэпиде-мической хамыһына уонна КДН сүбэ муннахтара; улуус баһылыгын граныгар социальнай хайысхалаах коммерческойа суох тэрилтэлэр бырайыактарын көмүскээ-һиннэрэ. 03.06.22 с. - тулаайах оҕолорго уонна төрөппүт көрүүтэ-истиитэ суох хаал-быт оҕолорго сайынгы сыннылангы тэри-йи туһунан эппиэкиин дьэ кэргэттэ-риин сүбэ муннах; улууска Норуот көбү-лээһинин сылын чэрчитинэн тыа хаһаа-йыстыбатын хайысхатынан сөбүлэһиилэри түһэрсии.

05.06.22 с. - Арасыйыаҕа Эколог күнэ. Бам ыйын 31 к. - бэс ыйын 3 к. биллиилээх судаарыстыбаннай-бэлиитическэй уонна уопастыбаннай дьизэтэл Степан Васильев туһунан документальной киинэ устар айымньылаах бөлөх кэлэн үлэлиир. Бам ыйын 23 к. - бэс ыйын 22 к. норуоттар икки ардыларынаагы "Өйдөбүннүк саада" аахсыа салбанар.

Улуус дьаһалтатын пресс-сулуспата.

РАСПОРЯЖЕНИЕ №997

от 28 мая 2022 г.

О проведении международной акции "Сад памяти"

В соответствии поручения Президен-та Российской Федерации от 03.07.2020 г. № Пр-106 о проведении международной акции "Сад памяти" в память о 27 миллионах погибших во время Великой Отечественной войны **распоряжаюсь:**

1. Провести международную акцию "Сад памяти" по высадке деревьев на территории МР "Нюрбинский район" с 30 мая по 22 июня 2022 г.

2. Рекомендовать ГКУ РС(Я) "Нюр-бинское лесничество" (Угапов В.Г.):

2.1. организовать выдачу разрешений на пересадку (выкапывание) деревьев и кустарников для граждан и организаций, участвующих в международной акции "Сад памяти";

2.2. обеспечить сбор сводной инфор-мации об участии в международной акции "Сад памяти" в срок до 27 июня 2022 г.

3. Рекомендовать главам МО/СП, руководителям учреждений, предприя-тий Нюрбинского района независимо от организационно-правовой формы:

3.1. принять активное участие в меж-дународной акции и организовать работу по посадке саженцев деревьев и кустар-ников на подведомственных территориях и (или) отведенных территориях;

3.2. информацию об участии в акции представить в ГКУ РС(Я) "Нюрбинское лесничество";

3.3. обеспечить освещение проводи-мых мероприятий через средства массо-вой информации;

3.4. организовать работу совместно с образовательными учреждениями, прив-лечь территориальные подразделения МЧС, охраны природы* лесопользовате-лей и общественные организации, волонтеров.

4. Настоящее распоряжение опубли-ковать в средствах массовой информа-ции.

5. Контроль исполнения настоящего распоряжения оставляю за собой.

А. М.ИННОКЕНТЬЕВ,
глава МР.

– **Тема дня** –

Новое соглашение "АЛРОСА" с Нюрбинским улусом будет максимально отвечать нуждам жителей

Район на свое развитие будет получать более 324 млн рублей ежегодно.

27 мая в ходе проведения ХозАктив-АЛРОСА, компания подписала с Администрацией МР "Нюрбинский район" очередное соглашение о социально-экономическом развитии улуса до 2024 года.

Подписи в документе поставили генеральный директор - председатель правления АК "АЛРОСА" Сергей Иванов и глава Нюрбинского района Алексей Иннокентьев.

По соглашению в этом году компания перечислит в бюджет района более 324 млн рублей. Денежные средства будут направлены на строительство социальной инфраструктуры, экологические программы и организацию очистных сооружений в населенных пунктах Нюрбинского улуса.

"Договор о социально-экономическом развитии - один из важных документов, который позволяет нам планировать и выстраивать взаимодействие с Нюрбинским районом. Мы рады продолжить наше сотрудничество и определить новые векторы взаимодействия", - прокомментировал подписание Сергей Иванов. - Важно, что в новую программу сотрудничества вошел, в том числе, и проект по водоочистным станциям, который гарантирует жителям района возможность получать чистую питьевую воду. Я уверен, что эти инвестиции будут способствовать дальнейшему процветанию района, появлению новых со-

циальных объектов, открытию школ и решению других насущных вопросов".

Глава Нюрбинского района Алексей Иннокентьев отметил, что такое соглашение подписывается второй раз в истории района. Поблагодарил за содействие главу Якутии Айсена Николаева. Выразил благодарность труженникам алмазодобывающей компании и её руководству за то, что в свете санкций, наложенных на Российскую Федерацию, компания АЛРОСА сдержала свои социальные обязательства перед населением района.

"Соглашение подписано на три года с возможностью последующей пролонгации. Это даст большой толчок для развития и реализации больших планов в Нюрбинском районе. Тем более в преддверии IX Спортивных игр народов республики, которые будут проходить в нашем районе в 2027 году", - рассказал журналистам Алексей Иннокентьев.

Все социальные отчисления, которые группа компаний АЛРОСА осуществляет в бюджет Нюрбинского района, будут сохранены. Также будут сохранены все платежи, которые идут в бюджет республики.

Напомним, до этого действовало подобное соглашение в период с 2019-2021гг.

Пресс-служба администрации МР.

– **Тыя хаһаайыстыбата** –

Чуукаарга арыы сыаба үлэтин саҕалаата

Бям ыйын 24 күнүттэн Чуукаардабы арыы сыаба үт тутан үлэтин саҕалаата. Маастар-лабораньанан анал кылгас кууруска үөрөммит Степанова Наталья Сергеевна, оробуочайынан Семенова Альбина Семеновна үлэлиллэр.

Сыах былларыын үлэлээбэтэх буолан аҕыйа суох сөргүтүү, өрөмүөн үлэтэ үлэһиттэр бэйэлэрин күүстэринэн онгоһулунна. Кинилэргэ көмөлөспүт тырахтарыыс Сергеев Аким Альбертовичка махталлара улахан. Кыра кээмэйдээх сана сэлпэрээтэринэн, арыы ирдэр аппаратынан, үт сойутар баабынан, үт сыатын кээмэйдир "Клевер" аппаратаһын "Байар" тыа хаһаайыстыбатын бордодукуһуйатын онгортон таһаарар кээпэрэтиип хааччыйда.

Даҕатан этгэххэ, "Байар" СХПК салайааччыта Филиппова Н.Г. эрдэ кэлэн үт туттарыан баҕалаахтары түмэн үт туттарар наадалабын ыйан туран, хайдах схеманан туттарыахха сөбүн, усуллубуйатын быһааран муньахтаабыта. Инникитин собуот үлэтигэр тахсар харгыстары быһаарары мэктиэлээбитэ. Былларыын ким да үт туттарбатах буолан арыы сыаба үлэлээбэтэ, ол иһин нэйилиннэ арыынан хаччыллыбатаҕа.

Билингитэ араас биричинэнэн туттарааччы аҕыйах. Ким эрэ докумуона ситэ илик, со-

рохтор ынахтара төрүү илик. Быйыл үт туттарааччыга "Байар" кээпэрэтиип 10 солк., өрөспүүбүлүкэ 10 солкуобайы уонна балаҕан ыйыттан оройуон 10 солк. төлүүр. Чопчулаан этгэххэ, оройуон төлүүр харчыта үт төһө элбэх туттарылларыттан тутулуктаах, ол эбэтэр сайын устабылаан хайдах туоларыттан.

Онон сүөһүлээхтэр көхтөөхтүк үт туттарыгыгар ынырабыт. Баннык баһыгар төлөнөр 35 тыһыынча солкуобайы ылбыттар эмиэ туттарыахтарын сөп. Ким хайдах схеманан туттарыан сөбүн дыһалтаҕа тыа хаһаайыстыбатын испэс-лиититтэн Горохова Снежана Юрьевнадан чопчулаһахтарын сөп.

Надежда КАЗАКОВА.

– **Сонун** –

Ньурбаҕа аска-үөлгэ сыана үрдүү илик

Социальной суолталаах бордодуукталарга суол сабыылаах кэмигэр сыана улаханлык уларыйбака турар. Аска-үөлгэ дефицит үөскүү сүлдьыбатаҕын туһунан Саха Өрөспүүбүлүкэтин "Тарышка аабынстыбата" ФКУ Ньурба улуһугар экономика көрдөрүүтүн анаалыстааһыны ыттар сүүрүннүүр экспирээ Василий Евгеньевич Степанов иһитиннэрдэ:

- Сорох табаардар Алын Бэстээххэ арыый чэпчээбиттэрэ биллибитэ. Обуруот аһыгар уонна фруктаҕа сыана халбанньыр.

Онтон коммунальной "ОДьКХ" систиэмэтигэр эһиилги тарыпка балаҕан ыйын 1 күнүттэн сөбүлэһи буолуоҕа. Манна киирэр: сайынны өрөмүөнгө төһө үлэ, суума көрүллүбүтэ, котельнайдарга тэриллэр уларыйыылара (носуос, хочуол), ититиин аһардар трасса онгоһуута. Манна эбии эбийиэк холбоноһуна, төһө туһанааччы холбоноро. Барытын аахтаахха, киэн хабааннаах үлэ күүтэр.

Онон сыана үрдүүрүн туһунан этэр билигин эрдэ.

Антонина СЕМЁНОВА.

В рамках подготовки к пожароопасному сезону, 25 мая в Ньурбе прошел 1-й районный Форум добровольных пожарных команд.

По словам 1-го заместителя главы района Артура Яковлева, это мероприятие также является первым в нашей республике, когда на грантовые средства повышают свое мастерство добровольные пожарные команды муниципальных образований. Реализован первый проект победителей муниципального конкурса "Лидеры Ньурбы", что был разработан в прошлом году командой в составе Татьяны Степановой, Елены Антоновой, Евгении Спиридоновой, Артема Кирилина. На реализацию всех пяти проектов за счет средств гранта Главы РС(Я) предусмотрено по 100 тыс. руб.

На открытии Форума ДПК приняли участие 1-й заместитель главы района Артур Яковлев, заместитель главы района по жизнеобеспечению Алексей Андреев, начальник ЕДДС Афанасий Кириллин, руководители ОГПС №26, отделения Авиалесохраны, Нюрбинского лесничества и другие. В связи с бездорожьем, команды ДПК дальних наслегов не смогли принять участие, прибыли из близлежащих наслегов, также г. Ньурба представляли Служба эксплуатации городского хозяйства и команда РЭС.

В первой половине дня прош-

ла теоретическая часть, были заслушаны лекции руководителей экстренных служб по основным моментам работы лесопожарных формирований, члены ДПК прошли тестирование. После обеда ДПК состязались по прикладным дисциплинам тушения лесного пожара, также оказания первой помощи пострадавшему. В общекомандном зачете победителем вышла команда Тюмюкского наслег и награждена премией в 30 тыс. руб., также стала обладате-

лем сертификата на квадрокоптер от администрации района.

Занявшие 2 и 3 места команда РЭС и ДПК Октябрьского наслега отмечены премией соответственно в 20 тыс. и 10 тыс. руб. Было объявлено, что на следующих подобных соревнованиях добровольных пожарных команд администрация района выставит в качестве суперприза квадроцикл.

Пресс-служба администрации МР.

– **Пожароопасный сезон** –

1-й районный Форум добровольных пожарных команд

Күн бүгүн уустук политической, экономической уонна информационай балаһыаньага олоробут, онон хаһаангытаабыр да ой-санаа чөллөрүөхтөөх, үлэ-хамнас тэтиририэхтээх уонна быллааспыт тула ньыгылык сомоһолоһуохтаахпыт.

Аан дойдуга сутуругунан оонньоон агардастыы айбардыан баһалаах Америка кирдээх кутуругар сөрөммүт Евросойуус судаарыстыбалара Украина нацистарын көмүскээн олорор мутуктары кэрдинэллэрин "түүлээх холбукаларыгар" ончу буһарбаттар. Ити түмүгэр бэйэлээх бэйэлэрэ иэдэйэннэр номнуо кый-хай сага сата баһын тардан эрэр. Ырай олоһор умсаахтыы сылдыабыт диэбиттэрэ инфляция бэйдиэ баран аад аанын тонсуйуохча буолдулар. Бөлүһөктөр куһаҥан ой-санаа бэйэбэ эргиллэн кэлэрин эттилер ини, эппэтилер ини - сэриинэн иригири угаарыгар ылларбыттар ону хантан өйдүөхтэрэй, суох буоллаҕа дии.

Билиги аан дойду архитектура (мировой порядок) таһыбааччы уларыйар кэмигэр тарбанан да көрбөккө остуорууа ойборунаах олоһор олоробут диэтэххэ хой баһын туйууга тэнгэһиэбэ. Ыарахаттар, уустуктар син биир бааллар - тыһыынчанан ахсааннаах санкциялар, арбаангылар Арасыйыа активтарын уоруулар, импорты солбуйуу көрүөх бэтэрээтигэр тутта чиккэс гыммыта о.д.а. ааһыаха сөп. Ити да буоллар үрдүкү былаас нэһилиэнньэбэ онгорор күттүннээх өйбүлү күннэтэ күүһүрэн туруктаах олохтоохпут диэн дуоһууа соһус этэрбит чуолкай.

Оройуонга быйыл "Норуот көбүлээһинин сыла" биллэриллибитэ уот болдох түбэспитин бэлиэтиэххэ, нэһиликтэргэ көхнөм үрдүк. Сатабылларын туһанан бэйэ дьыалатын териммит дьон-сэргэ дьиэ кэргэннэрин дохуотун улаатыннарыаҕа. Дьэйттэн саҕалаан саҥа саҕахтар аһылланнар нэһилиэк, оройуон уонна өрөспүүбүлүкэ боростуойа суох кэми туруктаахтык аһарынахтара.

Валериан ВАСИЛЬЕВ: Кырдьан баран кылыһыахха сөп

Хатын Сыһыыга оройуоннаабы экспертнэй сэбиэт быһаарытыннан балай да элбэх киһи бырайыактара аастылар, үһүс түһүмэххэ претенденттэр аһыйаҕа суохтар. Бакаа көрүллүбүт үп-харчы түһэ илик, ол да буоллар сорох сорохтор үлэ үөһүгэр номнуо түстүлөр, көлөһүннэрэ үрүйэли сүүрэр. Холобур, Хорулаттан ситистээх-

Ыам ыйын 31 күнүгэр "Кыгалак" култуура киинигэр: ПАО "Якутскэнерго", "Анаабаар алмаастара" АУо, "Якутголь АУо. Холдингвай хампаанья, ВКС нөҕүө "Полос Алдан" ХЭО, "УК Колмар" ХЭО, "Полиметалл" ПАО, "Янзолото" ХЭО, "Янолово" ХЭО, "Золото Селигдара" ХЭО, "Янзолото" ХЭО, "Янолово" ХЭО, "АЛРОСА" АК (ПАО) кыттылаах үлэ дьаарбанката ытытылына. Көһө сылдыар үлэ вакансиятын дьаарбанкатыгар бырайыак эрчиһин "Технология поиска работы" үрдүкү кылаастарга аналлаах профориентациянай тэрээһин буолла.

Улуус баһылыгын социальная боппууостарга солбуйааччыта Анна Михайловна Уларова кирири тылынан аста. СӨ дьарыктаах буолуу киин дириэктэрин солбуйааччыта Инна Инкентьевна Сивцева үлэ былаанын билиһиннэрдэ. СӨ үлэ ырыынагар балаһыанья туһунан уонна "Олохтоох каадырлар - бырамысаланнаска" СӨ бырайыагынан нэһилиэнньэ дьарыктаах буолуутугар сыл бүтүөр диэри уонна кэлэр сыла эбии тэрээһиннэри тэрийэн ыгытыга ананан Төгүрүк остуол тула кэспэтиигэ кыттыыны

- Норуот көбүлээһинин сылыгар -

Туруктаах олох бэйэттэн тутуруктаах

мутуктаах Валериан Васильевич Васильевтың кэспэтин, түбүгүн уу харахпынан илэ көрөн үөрүүбүттэн кынаттаабыр буоллар көтүөх эбиһин. Ол курдук дынчачачы сахалыы үгэстийбит толкуйдаах: тугу барытын эрдэттэн сабаҕалыыр-сэрэйэр, былаанныыр уонна булгуруйбаттыы толорор.

Кини билигин биэнсийэлээх, 30 сыл ойуур хаһаайыстыбатыгар бэриниилээхтик үлэлээн өрөспүүбүлүкэ туйгуна буолта, дьаһалтаҕа үлэлиир кыһын уонна сиэнин кытта ньыр-бааччы олоһолор. Тыл төбөтүгэр сылдыабыт үлэһит бэрдэ ийэлэрэ олохтон бартын кэннэ хотон мунгуна хороһор муостаахтарың сыһыа аһыйатан эспитэ, ол оннугар сылгы иитиитигэр кэспүтэ. Өскө урут сүүрбэччэни эрэ кыайбат сүөһүлээх буоллактарына билигин 10-ча биэлээх, сыспай сизэлээхтэр көрүү үчүгэйиттэн сыллата эбиллэр.

Оттуур сиринэн да тутайбат, самаан сайынган күөх быйаңы дэлэйдик сомсор, ол төрдө ходоһаларын көрөрүгэр-истэригэр сытар, дулба уонна талах былдыаата диэни киниттэн ончу истибэккин. Нэһилиэк бочуоттаах олохтооҕо Валериан Васильевич саҥа олохтуун дьүөрэли хаамсарын сөбүөххэ эрэ сөп. Үгүстэр "Уһук Илинги гектар" биһигини таарыйбат диэн бэйэбитигэр суулампыпыт, арбаҕас бүрүмүппүт. Дьингэр харыны ньыппарынан уонна быччыны күүрдэн үлэлииртэн туттуммуппут эмиз баар суол буоллаҕа. Икки сыллаабыта

Валериан Васильевич биир гаалаах сири ылар уонна инникитин бурдук, хортуска үүннэриэм диэн толкуйун торолулар. "Дугдуруй да оһус" диэбиттии бааһынатын соһотоһун күрүөлүүр, хаачыстыбатынан - үйэлэргэ турууһук. МТЗ-ынан кырыһын тиздэрэн бэлэмниир, устунан эрэ булууктааһын ситэтэ суох диэн аны туоратынан эмиз булууктуур, иккитэ фрезальыр.

Сэттэ гаалаах ходоһалартан салаа да оту хаалларбакка сыһым курдук хомуйарынан Дьөһөҕү оһолоро оту тизэй-тэлсэ сииллэр, онон кэспэтигэр магнай хортуска олордор санааны иитийиэхтиир. Иннэ гынан сааһыары Дьокуускайтан уонна Ньурбаттан "Розара", "Гала" диэн сизэмэ хортускатын аҕалтарар, тыраахтырыгар копалка, сажалка ылынар. Соторунан өң буорга хортускатын түһэрэри ох курдук онгостуна сылдыар.

Мин киниттэн баһырхай сыһынаах сэлээркэ бөһөнү үрдэриитин буолуо диэбиттэр Валериан Васильевич сорох экономист үөрэхтээхтэрдээбэр суотунан-орочуотунан ордон таһыста уонна үбү-харчыны олус аахтаах буксуһар ыраахтан кэлбэт диэн өйдөттө.

Саҥа суортар аны күһүн хомуурга тугу кэспээн туруохтара биллибэт диэн күллэрдэ, мөлтөх урааһай буоллаһына эбиэс ыһарын чуолкайдаата. Тус санаабыр, тымтыктанан да көрбөтөрбүн хортуска бу курдук үлэһит киһи илиитин сылааһыттан уонна үчүгэйи эрэ ыраланар энергетика-

тыттан ылыы-туойа үүнэр буолуохтаахтар.

Сыйыа подвал боппуруоһун таарыйдыбыт, "эһиилги бил баһын сизэм" да диэбэтэрбит, Валериан Васильевич манна да хоруйа бэлэм - этэнгэ буоллаһына гаараһым ойбоһуугар туттуом диэтэ. Өссө да уһуннук кэспэтигэтин киһи көрдөһүүтүн ылынан бааһына фрезальыр чааһа тирээбитин эттэ уонна сүр тизтэлинэн тыраахтырынан күһуурда турда. Манньк кэм-кэрдии уустук ураһытын сөрү-сөпкө өйдөөбүт үлэһит дьоннордоох буолан сарсын-ныга эрэлбит күүстээх, Валериан Васильевич бырайыагың хайаан да силигилиэбэ.

Алексей ШАРИН санаабыта сатаныаҕа

Аны Аканаһа тийидим, норуот көбүлээһинин сылыгар элбэх биисинэс-бырайыак ситиһиилээхтик көмүскээн дьон-сэргэ үөрүүтэ мунгура суох улахан. Эксперттэр бэйэ дьарыгын тэринэн дохуот онгостун баһалаахтарга 2 мөл. 675 тыһ. солк. биэрэргэ быһаардылар. Ол курдук Анна Ивановна, Леонид Федотов, Герасим Васильев, Людмила Жиркова о.д.а. бырайыактара биһирэннилэр, аны үһүс түһүмэххэ өссө элбэхтэр кирирээри сылдыаллар.

Мин олохтоох дьаһалта тырааһына эдэр киһи Шарин Алексей Прокопьевичи кини "Ходоһа сирдэри дулбаттан, талахтан ыраастааһын" диэн бырайыага ситиһилээхтик көмүскэммитинэн эбэрдэлээтим, кэскиллээх

дьылааҕа ылыспыккын диэтим. Тугу санааттан манньк дьаһамытын токоолостум.

Онтум Алексей аныгы киһи диэтэххэ холкуос-соһуос аксакалларыны тыллаах-өстөөх буолла: "Сир онгорботоһо, илини тиздирбэтэххэ киһи буомурааркэхтэр. Олох отуора уларыйаатын кытта сири онгоруу диэки хайыспатахпыт хайы үйэ билиннэ: соһуос саһанаабы кэспээннэ кирибит ходоһаларбыт дулбанан, талаһынан көрдүлэр. Туораттан кэртээн көрө сырыттаһытына аһыйах сылынан үгүс ходоһалартан тэскилиир кэрингээхпит.

Холобур, Арбаа Эбэҕэ лааһыр (ЛТО) оһолоро от бөһөнү оттооннор оройуонга, өрөспүүбүлүкэҕэ тийэй биллибиттэрэ. Билигин киһи быраһыллыбыт аңардаах, манньк көстүү Тураннаахха о.д.а. урукку үүнүүлээх сирдэргэ барыларыгар баар. Манна илибин харалаан ходоһалары онгороро холооноро санаммытым, хаһа бырайыагым ааста. Бэриллиэхтээх харчы түстэбинэ "Сахаспецтехникаттан" дулба быһар тэрили ылыам, үлэһит саһалаһым".

Алексей Прокопьевич тизэйртанар үлэлэргэ сылыбырбатынан, эппит тылын булгуччу толорорунан уонна тыраахтырын ымпыгар-чымпыгар тийэй көрүнэринэн тэнгэһэ аһыйах. Дьокуускайтан тэриил кэллэ да үлэлээн мөхсүнэн барыаҕа, уутугар-хаарыгар кириэн сениэлээхтик хамсаныаҕа, нэһилиэк ходоһалара кинини эрэнэ кэтэһэллэр.

Афанасий ИВАНОВ.

- Олохтоох каадырдары - бырамысаланнаска -

Бырайыак көһө сылдыар дьаарбанката

ыллылар: СӨ Нэһилиэнньэ дьарыктаах буолуутун судаарыстыбаннай кэмтитиэтин бэрэздээтэлин бастакы солбуйааччыта Анастасия Ивановна Позднякова, СӨ Нэһилиэнньэ дьарыктаах буолуутун судаарыстыбаннай кэмтитиэтин профессиональной үөрэтиини тэрийэр отдел исписэлиһиһэ Вера Прокопьевна Данилова, СӨ Нэһилиэнньэ дьарыктаах буолуутун судаарыстыбаннай кэмтитиэтит үлэ миэстэтин тэрийэччилэри уонна үлэ миграциятын кытта үлэлиир отдел сүрүн исписэлиһиһэ Нюргуяна Алексеевна Захарова.

Федеральная уонна өрөспүүбүлүкэ бырайыагынан үөрэх тэриилтэлэрин кытары дуоһабырдыан Ньурбатаабы дьарыктаах буолуу киин приоритетнай дуоһунастарга үлэтэ суох дьоннору үөрэтэригэ үлэ барыаҕа. СӨ эбии үөрэхтээһингэ инникилээн бэлэмнээһин киинин дириэктэрин солбуйааччыта А.М. Андреев, СӨ тыа хаһаайыстыбатын министиэристибэтин судаарыстыбаннай сулуусаҕа, каадырга уонна хонтуролга отделын сүрүн исписэ-

лиһиһэ А.М. Максимова, ПАО "Якутская топливно-энергетическая компания" ПАО персоналлара талыыга уонна адаптацияга отдельттан исписэлиһэ Л.С. Секретова, "Анаабыр алмаастара" АУо сүрүннүүр исписэлиһиһэ А.Б.Тараяров, АО "Рик Плюс" АУо персоналы кытары үлэлиир отделын сүрүн исписэлиһиһэ Л.Е.Ксенофонтлова, СӨ эбии үөрэхтээһингэ инникилээн бэлэмнээһин киинин бырайыактарга дириэксийэтин маркетинголога С.В.Гермогенова төгүрүк остуол тула ыччаттарга уонна үлэ көрдөөччүлэргэ үлэ миэстэтин билиһиннэрдилэр.

"Якутская топливно-энергетическая компания" ПАО персоналлара талыыга уонна адаптацияга отдельттан исписэлиһис Любовь Секретова билинги туругунан Дьокуускайга уонна Кыһыл Сыырга 20 кэрингэ үлэ миэстэлэрэ баалларын туһунан билиһиннэрдэ: "Кыһыл Сыырга IV, V разрядтаах массыына өрөмүөннүүр слесардар, электротэриллэри өрөмүөннүүр электриктергэ,

кыладыапыска, сүрүннүүр технолог, инженер-химик, автоколлонна салайааччытыгар, сүрүннүүр тутуу инженердэригэр, Дьокуускайга үлэ харыстабылын сүрүннүүр исписэлиһиһигэр, АЗС операторыгар, V разрядтаах суоппардар идэлэригэ үлэһиттэр наадалар".

"Анаабыр алмаастара" АУо персоналы кытары үлэлиир сүрүннүүр исписэлиһиһэ Айал Тараяров: "Өрөмүөн бөлөбөр электрогазосварщик, автоэлектрик, силиэсэр, моторист, агрегатчик, тоокар, VI, VII, VIII разрядтаах бульдозеристтарга, погрузчик суоппардарыгар наадайы баар. Хампаанья өйөөһүнүнэн С категориялаах суоппардары БЕЛАЗ-ка, силиэсэр, электрик идэлэригэр үөрэттэриэхпитин сөп. Биһиги Анаабыр, Өлөөн, Булун оройуоннарын кытары үлэлэһибит. Баахтабыт төгүртүү ый барар. Сүрүннээн олохтоох эдэр ыччаты үлэбэ ылабыт."

СӨ тыа хаһаайыстыбатын министиэристибэтин судаарыстыбаннай сулуусаҕа, каадырга уон-

на хонтуролга отделын сүрүн исписэлиһиһэ Айталиһа Максимова: "Өрөспүүбүлүкэҕэ 300-тэн таһа үлэ вакансията баар. Билинги туругунан 37 технолог, 19 зоотехник, агрономнар, оробуочай идэлэргэ, ордук Хоту улуустарга таһаһыт уо.д.а. наадалар.

Тыа сиригэр эдэр исписэлиһитэр үлэли баралларыгар анаан ый аайы көмө төлөбүр үп көрүллэр. Тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэригэр санаторнай-курортнай эмтэнигэ баралларыгар социальная көмө онгоһуллар. Манна 80 % тыа хаһаайыстыбатын министиэристибэтэ уйунар. Быйылгыттан Алтайскай кыраайы кытары үлэлэһэн 96 үлэһити эмтэтэ ыгытааһыт. Судаарыстыбаннай өңгөнү онгоруу нөһүө сайабылыанна ыһтаннар туһанахтарын сөп."

Маны таһынан Ньурба тэриилтэлэрин бэрэстэбииттэлэрэ: т/х Департамена, улуустаабы үөрэтири салалтата, Ньурбатаабы техникум, Ньурбатаабы ИДьО, Бүлүүтээҕи уу суолун администрацията дьаарбанкаҕа кытыннылар.

Үлэ дьаарбанкатыгар 63 улахан дьон, 47 оҕо кэлэн билсисти-лэр.

Антонина СЕМЕНОВА.

Блам ыйын 31 к. улуус дьаһалтатыгар СӨ Нэһилиэнньэ үлэлээх буолуутун судаарыстыбаннай комитетин оробуочай бөлөбө, улуус муниципальнай тэрилтиилэрин баһылыктара уонна улуус кэккэ тэрилтэлэрин салайааччылары кытылылаах, олохтоохтору бырамысылыннаска сыһарыы боппуруостарыгар сүбэ мунньах буолла.

Улуус баһылыгын социальнай боппуруостарга солбуйааччыта Анна Уларова "Олохтоох дьону - бырамысылыннаска" бырайыак үлэлээбитэ 6-с сыла буоларын, бүгүн үлэ дьаарбанкатыгар 63 киһи сылдыбытын уонна идэбэ хайысхалырын үлэнэн 47 оҕо хабыллыбытын иһитиннэрдэ. Пандемия иннинэ Үөһэ Муунатаабы алмаас баайдаах сири туһаба таһаарыыга дьону сүүмэрдииргэ Ньурба эмиэ манник үлэ дьаарбанката тэриллэн турар, 3 куустанан ытыллан 600-чэ киһи кытылыта.

Анна Михайловна улууска үлэ ырыынагар балаһыанна хайдабын туһунан сиили иһитиннэри оҥордо. Бу сылга кириэн баран 236 киһи Үлэлээх буолуу киинигэр сылдьан үлэ көрдөөбүт, 121 киһи үлэ булбут, ол иһигэр 60 киһи - бастайааннай үлэни. Блам ыйын 1 к. туругунан учуокка үлэтэ суох 289 киһи турар, онтон 137 киһи босуобуйа ылар, 69 үлэ миэстэтэ баар. Ордук быраастарга, медсестраба, биэлсэргэ, акушеркаба, суоппар, атыһыкка, учууталларга наадыйаллар. Үлэлээх буолуу киинэ үлэтэ суох дьонго 17 өнө көрүнүн оҥорор.

Сыл сабаланабыттан "Белаз" массыына, погрузчик суоппардарын, младшай медсестра, конвейер машиниһын, массажист, электрооборудованиены өрөмүөннүү уонна көрөр-истэр электромонтер, урбаанньыт ("Основы предпринимательской дея-

— Үлэлээх буолуу — Олохтоохтору бырамысылыннаска сыһарыы боппуруостара дьүүлэһилиннэ

тельности") идэлэригэр 22 киһини үөрөппиттэр. "Ньурба улуунун нэһилиэнньэтэ үлэлээх буоларыгар көмөлөһүү" улуустаабы тус сыллаах тосхолунан бырамысыланнай тэрилтэлэргэ үлэбэ кириэргэ анаан идэбэ үөрэтэргэ үп көрүллэр. Быйыл сир аннынаабы горнорабочай уонна электрослесарь, монтажник, оборудованиены өрөмүөннүү уонна көрөр-истэр слесарь, стропальщик идэлэригэр 25 киһини үөрэтэргэ сүүмэрдэһин биллэрилиннэ.

Үлэһиттэр хаачыстыбаларын үрдэтэр туһуттан профориентация уонна социальная адаптация тэриллэр. 27.05.22 с. туругунан идэбэ хайысхалырга өнөнү 264 киһи ылбыт (2021 с. - 174). Социальной адаптация өнөтүн үлэтэ суох 13 киһи ылбыт, психологической өйбүл 19 киһиэхэ оҥоһуллубут. "Демография" наһпроегунан былаан - 55 киһи, 3 киһи үөрэби бара сылдыар. Бэйэ дьыалатын тэринэргэ 1 киһиэхэ бири кэмнээх харчынан көмө оҥоһулунна. Үлэтэ суох 6 киһи уопсастыбаннай үлэнэн хабылынна. Үлэ көрдүүлэригэр ыарахаттары көрсөр дьону быстах кэмнэ үлэбэ киллэригэр улахан болдомто ууруллар. 1 инбэлиит үлэбэ киллэрилиннэ.

Дьон үлэбэ сыыдам (мобильнай) буолуутун сайыннарар инниттэн, үлэлээх буолуу сулуспаатын хайысхатынан үлэтэ суох дьон уонна кирилэр дьыэ кэргэттэрин чилиэннэр үлэбэ кириэри атын сиргэ көһөллөрүгэр көмө оҥоһуллар. Сыл устата 16 киһи атын сиргэ үлэли иккүтүлэр.

Бу сылга кириэн баран үлэ 5 дьаарбанката ытылынна. "Олохтоох дьону - бырамысылыннаска" бырайыагынан үлэтэ суох дьонтон быйыл бырамысыланнай тэрилтэлэргэ 62 киһи үлэли киридилэр. Ол иһигэр Чайындаба - 12 киһи. "Демография" наһпроегунан 21 киһи сир аннынаабы горнорабочай идэтигэр үөрэннэ, итинтэн 16 киһи "Колмар" УК-ба киридилэр. Билигин өрөспүүбүлүкэ бырамысыланнай тэрилтэлэригэр үлэтэ суох 24 киһи киридилэр. "АПРОСА" АК Каадыры бэлэмниир киинигэр 10 киһи ыарахан уйуктаах "БелАЗ" суоппарын идэтигэр үөрэнэ сылдыаллар.

Нэһилиэнньэ үлэлээх буолуутун судаарыстыбаннай комитетин бэрэссэдэтэлин 1-кы солбуйааччыта Анастасия Позднякова Ньурба улуунун бырамысыланнаска олохтоох дьону киллэригэр үчүгү үлэлээхтэр истэригэр ааттаа. Өрөспүүбүлүкэбэ үлэ ырыынагар балаһыанна хайдабын, дьон үлэлээх буолуутун таһымын оннунан хаалларыыга эбии тэрэһиннэр тустарынан, "Олохтоох дьону - бырамысыланнаска" СӨ приоритетнай бырайыага олоххо кириитин уонна сыл бүтүөр диэри үлэ былаанын элбэх сыыппаралары аҕалан эридьиэстээн билиһиннэрдэ. Улуус территориятыгар баар үөрэх тэрилтэлэрин үөрэнэн бүтэрээччилэри үлэбэ киллэригэр улуус таһымыгар хамыһыйаны тэрийэргэ эти иккүлэрдэ.

Салгы СӨ уруттаан идэбэ бэлэмниир Киинин дириэктэрин

солбуйааччыта Андрей Андреев, тыа хаһаайыстыбатын министристибэтин судаарыстыбаннай сулуспаба, каадырга уонна хонтуруолга отделын сүрүннүүр исписэлиһэ Айтилина Максимова, РЭС маастара Алексей Матвеев, "ЯТЭК" бэрэстэбиитлэ Любовь Секретова, "Анабыр алмаастара" Айнаал Тараяров уонна "РИК Плюс" бэрэстэбиитлэ Людмила Ксенофонтва информациялара истилиннэ.

Барыларын ис хоһооно бири - үлэ суох буолбатах, үлэлииргэ бадалаах уонна дьулуурдаах эрэ буолуохха наада. Мунньах кыттылаахтарын болдомтотун Антоновкаттан төрүттээх бири дойдудаахпыт, "РИК Плюс" АУо ("Янзолото" ХЭТ, "Янолово" ХЭТ) персоналлы сүүмэрдииргэ уонна аттаран туруорууга отделын сүрүннүүр исписэлиһэ Людмила Ксенофонтва: "Бульдозеристар, экскаваторщиктар, геологтар уо.д.а. тийиэбэттэр, биһиэхэ тас дойдуттан араас омукур үлэли кэлэлэр, оттон олохтоох бэйэбит дьоммуттар этгэххэ кинилэр кэтэмбэйдииллэр-саарбахтыыллар, онон сылга биридэ кириэххэ сөптөөх хамнастаах үлэттэн матан хаалаллар, ыччат биһиэхэ үлэли кэлиэн наада" диэн ити-кутуйан туран тыл этиитэ тарта.

Бу тэрилтэлэргэ саамай намыһах хамнастаах разнорабочай ыйга илиитигэр 85 тыһ. тыһ. солк. аахан ылар эбит, бырайыагы уонна аһылыгы үлэни биэрээччи уунар. РЭС бэрэстэбиитлэ Алексей Матвеев ЗЭС сыллата

дьону үлэбэ ылыта элбээн иһэрин, билигин Булүү улуустарын үрдүнэн 12 вакансия, ол иһигэр Ньурбаба 1 электромонтер-электрик вакансията баарын иһитиннэрдэ.

"ЯТЭК" бэрэстэбиитлэ Любовь Секретова эппитинэн, кирилэргэ 25 үлэ вакансията баар, ол иһигэр Кыһыл Сыырга уонна Дьокуускайга.

Кэспэтии сүннүнэн ыйытыктар кириэн хоруйданнылар, кэспэтиигэ Ньурбатаабы техникум дириэктэргэ Егор Тоғонохов, Хорула баһылыга Василий Семенов, Октябрьскай нэһилиэк баһылыга Семен Корякин, Түмүк нэһилиэгин баһылыга Иннокентий Саморцев уо.д.а. кытыннылар.

Түмүккэ Анастасия Позднякова "2020-2024 сс. СӨ нэһилиэнньэтэ үлэлээх буолуутугар көмөлөһүү" СӨ судаарыстыбаннай тосхолун тэрээһинэрин олоххо киллэригэр көхтөөх кыттылыларын уонна көмөлөрүн иһин улуус баһылыга Алексей Иннокентьевка, Түмүк нэһилиэгин баһылыга Иннокентий Саморцевка, Өнөдө баһылыга Афанасий Иннокентьевка, Ньурбачаан нэһилиэгин "Хордобой" бааһынай хаһаайыстыбатын баһылыга Алексей Ивановка аадырыстаммыт СӨ Нэһилиэнньэ үлэлээх буолуутун судаарыстыбаннай комитетин Махтал суруктарын туттарда.

Анна Уларова улуус салалтатын аатыттан СӨ Нэһилиэнньэ үлэлээх буолуутун судаарыстыбаннай комитетигэр истин махталын тиэртэ уонна өйдөбүннүк бэлэби, улуустаабы Үлэлээх буолуу киинин салайааччыта Сахая Столярова комитет бары үлэһиттэригэр эмиэ өйдөбүннүк бэлэ-тэри туттардылар.

Улуус дьаһалтатын пресс-сулуспаата.

Арасыйыа Урбаанын күнүнэн сибээстэн бэйэ дьыалатынан дьарыктанар Ньурба оройуонун Октябрьскай нэһилиэгин олохтообу Любовь Ивановна Федоровна кытары кэспэтибин ааҕааччыларга тиэрдэбин.

- *Любовь Ивановна, урбаан эйгэтигэр хаһаангыттан үлэлигитий?*

- 1995 сылтан 2002 сылга диэри атыыга-эргизгэнэ патенынан үлэлээбитим. 2002 сылтан предприниматель дьээнгэ көспүпүт. 2007 сылтан ИП. 2020 сыл ахсынны ый бүтүөр диэри атах тананын оҥоруутугар ылсан үлэлээн барбытым. 2021 сылтан атах тананын тигинэн уонна өрөмүөннээһининэн дьарыктанарым, маһы таһынан "Кэскил" мини-гостиницалаахпын. Уопсайа урбаан эйгэтигэр үлэлээбитим 27 сыл буолбут.

Любовь Ивановна урбаан эйгэтигэр үтүө суобастаах үлэтин иһин 2019 сыллааха Ил Түмэн Бочуотунай грамотатынан бэлэ-тэммит.

Салгы Любовь Ивановна кэспир: - Урбаан эйгэтигэр киһиттэн хаалсыбакка үлэлээн кэллим. Кыһым алта саастаабыттан ыһахтарга хорчуоппа атылыгыр этим. 2008, 2018-2019 сылларга оройуон ыһахтарын хорчуоппа күрэхтэригэр I-кы миэстэлэри ылаттаабытым.

Үлэлээбитим устата, туох кистэлэ кэлиэй, атыһыттыы этгэххэ, икки төгүл "умайбытым". Ууну-хаары ортогунан, итиини-буһууну тулуйан, эрэйи энээринэн ааспыт урбаанньыт буолабын.

Кэргэн тахсан, ыал буолан аан бастаан дьыэтэ да, туга да суох олоор уустугун иһин, үлэлээн иһи төлөһөн дьыалениэххэ диэн сорук турбута. Кэргэним Степанов Ариан Егорович көмөтүнэн Антоновкаба дьыэ туттан, дьыалэ-нэн кэргэмминэн үлэттэн дуоһу-йуу тутун билэн кэлбиппит.

Кэргэмэр урукку олохпор түүлээхтэн бэргэ эһэ, унтуу тигэр этим диэбиппэр: "Мин кыһалыннахпына унтуу улларыам этэ, колуодкалар бааллар, арыһах арантыгы матырыяалын ыллар", - диэбитэ. Аан бастаан атах танан-

— Дьобуэ биисинэс — Дьонго-норуокка наадалаах дьарыкпын сайыннарым

һын ылсан үлэлиирбитигэр боол-дохпутун ыларбытыгар көмүс киэргэллэрбин куоракка лом-баарга туттаран, ол харчытынан боолдох атыылаһан үлэбитин са-далаабыппыт. Бастаан 40-ча тыһи имитэн көрөн баран аккаастам-мыппыт, тыһи имитигэр хамнас төлөһүнүгэр бастаан эрйэдэм-миппит. Дьүөгөм имитер киһи булан биэрэн кэлин тыһынан тө-лөһөр буолбуппуг, ол сафана таба тыһа элбэх этэ.

Уонтан тахса сыл тыл-тылбы-тыгар кирисэн, олох олорон үлэ-лээн кэлбиппит. Ээйиккэ ыйга иккитэ таба тыһа ыла баран кэлэр этим.

Унтуу тигиитэ элбэх сыралаах үлэни эрэйэр үлэнэн ааҕабын. Бастатан туран, тыс матырыяа-ла, боолдохун (саамай сыаналаа-ба киилтэ 900 солк. буолар), ыраас харчыга атыылаһы, та-настааһын, уллары - бу барыта харчыны эрэйэр издээннээх күс-

тээх үлэ буолар. Тыс көстүбүтүн атыыга барыар диэри иэскэ сыл-дыаххын сөп, атыын этэнгэ бардабына эрэ, эһилиги матыры-яалгын буллаххына, ол аата бы-йылгы дьылга барысыла үлэлээ-тим дии саныыгын. Онтон кынат-танан инники үлэлииргэ күс-уох ылылар буолулар.

Билигин бири тыс инчэбэйэ - 750 солк., хаппыта - 800 солк. (кыыл таба) хара тыс - 200 солк. (дьыэ табата). Бири паара унтуу 10 тыстан, улахан эр киһи унтуута 12 тыстан тахсан сөп.

Аан дойдуну бүрүккээбит пан-демия дьон олобор үгүс харгыста-ры, ыарахаттары үөскэтэ сырыт-та. Ол курдук урукку кэмнэргэ бырааһынныктарга, ыһахтарга ас буһаран хорчуоппа кыттан атыылаан, харчы булунаан бала-һыаннааттан тахсар буоллаһына, ол билигин суох.

2021 сыллааха биэс сыл уһун ылары кэнниттэн кэргэммиттэн, олобум аргыһыттан маппытым... Быйылгы сезонга күс-кыах тийиэринэн үлэлээтим.

Үөрэрим диэн, дьон-норуот итэбэлигэр кириим бу сыралаах үлэм түмүгэ буолар дии саныы-бын. Бу күн сиригэр дьон били-нитин курдук хайбабыл суох дии саныыбын.

Быйыл Ньурба улуунун дьа-

һалтата олохтоох көбүлээһиннэри өйүүргэ анаан үп көрбүтэ үөрүү-лээх. Мин онтон эмиэ тиксэм-мин, дьонго-норуокка наадалаах дьарыкпын сайыннаран үлэлих-пин баарабын.

- *Урбаан күнүгэр урукку са-наан аһыабын. Хайдах этэй?*

- Бастаан сафалырыбытыгар куорат Ньурба ыккардыгар суол куһаҥан буолан, кунганан 3-түү суукканан айаннаан кэлэрбит. Благовещенскайга массыынанан айан, Новосибирск-Ньурба чар-тернай рейскэ самолёт ортото өһүбэ диэри таһаҕас тиэнээһин буолааччы, кытытыгар нэһилэ кириэн олорон хоно-хоно араа көтөн кэлэр этибит.

Атыы-эргизэн, урбаан эйгэти-гэр үлэлээбит дьоннортон сорох-торо билигин суохтар... Улуустаа-бы "Мой бизнес" киин үлэлээбит дьон ааттарын үйэттэн, билигин үлэли сылдыар дьону киингэбэ киллэрэргэ ылсаллара үчүгэй өй-дөбүннүк буолан хаалыа этэ дии саныыбын.

- *Эдэр урбаанын дьарыкта-нааччыларга тугу баҕарыа этиги-тий?*

- Эдэрдэр ыарахаттартан тол-лубакка, иннилэрин диэки, тох-тобокко баран иһэллэригэр ба-баарабын.

Антонина СЕМЁНОВА.

Күн тура-тура үрдүкү былаас дьон оло-бо-дьяаба тупсарын тэрийингэ тугу да тумнугастаах тумул гыммакка киэн хабааннаах үлэни далааһыннаахтык ытар. Биллэр биричинэлэринэн нэһилиэнньэ асуул өттүнэн куттала суох буолуутугар кэккэ сыллардааҕар күүстээх хамсааһын тахсан эрэр. Тастан киирэр омул булкадаһыннаах аһылыктарынан тамнаа оонньообуспут тохтоото, онтон үрүөх эрэ кэрингээхпит - сычча бэйэбит онорон таһаарар бордуук-суйабыт кээмэйэ хас да төгүл улаатыхтаах. Аптаах торуоска дьэн суох: сип-сibiliгин бу чааска, бу мүнүүтэбэ ол утары кыаллыбата чуолкай, кэмниэ-кээбэс остуол хотойорунан бэйэбит аспытынан үссэнэн кииллийэхпит турдаба.

СӨ, биллэрин курдук, аһыыр аһылыга 5/1 эрэ онорор, бу олус тутак. Дьингэр, билингги туругунан биһиэхэ 2 тыһ. тахса фермерскэй хаһаайыстыбалар, 40 тыа хаһаайыстыбатын тэрилтэлэрэ, т/х салаатынан барбыт тыһыынча агара предпринимателлэр бааллар. Манна өссө кэтэх хаһаайыстыбалары эбэн кэбис. Бу үрдүнэн бэйэ онорбут арыыта, этэ, хортуоската, хаппыыстата о.д.а. сыаналара үрдүгүн таһынан мэлдьи атыгыга анныллан туралларын көрдөххүнэ "минньигэстик да түһээтим" диэбинг.

Кырдыга, сыллата т/х сайыннарыга миллиардынан үп кутуллар да бэйэбитин бэйэбит хааччынарбыт кэмэ тэлгэһэбэ киирэр илик. Быйыл 10-тан тахса миллиард көрүллүбүтэ, дьинг өйө-санаата уларыта тутулларын бириэмэ ирдиир. Оччотугар эрэ "чыып-чаап" дирибит чуолкай. Чэйинг, үйэбит да тэтимнээх уонна аан дойдутаабы балаһыанна да кытаанах. Онон түргэнник хамсанан иһиэххэ.

Кистэммэт, тыа сиригэр олус маассабыт да буолбатар, сүөһү төбөтүн ахсаана намты турар. Ол төрүөтэ ыастыгы ыстанар - сүөһү ииттээччилэр бары кэриэтэ саастаахтар, өрөбүл-бырааһыннык суох, быһата "перпетуум моделе" киһи эрэ үлэли-

- Тыа хаһаайыстыбата -

Төрүт дьарык үһүн тыыннаннын

рэ сөп курдук. Ону бара эт киһи элэйэр, сьа киһи сылайар. Үөһэ кавычкалаабыт тылбар тохтообокко үлэлиир массыынаба тэнгээх изэйэр икки атахтаахха баар да буоллабына, аһыйах. Эдэрлэр, орто саастаахтар сүөһү көрөрдөөбөр чэпчэки дьэн сылгыга көһүүлэрэ биллэр буолла. Кинилэри хом саныыр наадата суох, ким тугу талара көнүлэ, хайбаан да ылар омнуоламмат - сылгы төбөтө эбиллэхтээх.

Арай биир уоттаах-күүстээх муннааха оройуонна биллэр-хоһуун-хоодуот фермер Егор Егорович Иванов (Маар) сүөһү көрүүтүгэр-иитиитигэр солбуйуу (преемственность) суоҕа хотонтон тэйэргэ олук охсор диэтэ. Мин оччолорго куйаарынан көтө сылдыар буолан улаханлык болдомтобун хатаабатым уонна соторунан умнан кэбистим. Чочумча буолаат Мархаба биир киһилиин кэпсэттим, кини үүт-маас Егор Егоровичтыгы сагарда уонна үгэстийбит дьарык көлүөнэлэр солбуйсар эрэ буоллахагына тыыннаах диэтэ. "Мархаба Игнатъевтарга сылдан сээрэгэни тимэбин сүөрдөххинэ атыгтарга баар, кыратык да буоллар туһалыан этэ," - дьэн сүбэлээтэ. Оччону истээт олоҕо диэки тилэбим эрэ харааран хаалла.

50-чалаах Мирослав Николаевич Игнатъев, 40-чалаах Снежана Трофимовна Михайлова 2 уол, биир кыыс оҕолоохтор. Уолаттар биридэрэ Бүлүүгэ, атына Уус-Алданна автомеханик үөрэбэр үөрэнэллэр, кыыс кыра кылааска. Кыһын 18 төбө сүөһүнү кыстатаннар үөрэ-көтө күөххэ үктэннэрдилэр. Сүүрбэ туонна от дэлэйдик тиийэн сүөһүлэр сымыыттыгы бөкүнүктэр. "Ынах үүтэ - тылыгар" диэбитти дэлэй отунан мааньыламмат ынахтар үрүг илгэлэрэ да үтүгүн, мантан иннэ өссө үүтү-үйүөхтэрэ турдаба. Кэтэх хаһаайыстыба толору комплектаах "Синтайдаах". Быйыл

саас пресс-подборщик ылына. Инньэ гынан оту бугулдуур-кэбиһэр умнууга барыахтаабын туһунан кэргэнниилэр кэпсээтилэр. Ол да үрдүнэн, дууһаларын хайа эрэ түгэбэр өбүгэлэр охсуллубут оту үс хоннороллорун, бугуллаан баран чөмчөчкү кэбиһэлэрин ордорор курдуктарын тыл тамагыттан хаба тардан ылым. Рулоннаммат от курулуура үчүгэй суох буолуохтаах дьэн Мирослав бүччүм санаалаах эбит.

"Элбэх оту оттуурга көмө илии наймылаһарбыт бааламмат, оннук дьон да баар ини," - диэтим. Соһуйуом быатыгар, кинилэр биһиги бэйэбит аармыйабыт дьэн хоруйдаатылар. Үөһэ эппит уолаттарым Данил уонна Дима борбуйдарын көтөбүөхтэриттэн төрөппүттэрин кытта тэбис-тэнгэ үлэлэһэннэр сайынныгы хотуна, сааскы дьэлээн дьоруойдара эбиттэр. Аны туран дьэи ис-тас үлэтин "эр киһи", "дыахтар" үлэтэ дьэн араарбаттарыттан ийэлээх-аҕа үөрүөхтэрин үөрэллэр. Уонча ынаҕы ыан киригин кэннэ ити аһылык бэлэмэ суоҕа, иһит-хомуос оргулланан турара кими да "тоҕо да үчүгэйэй" дэппэтэ чуолкай, бу дьэи кэргэнгэ бэйэ-бэйэбэ көмөлөһүү - сууруллубатах сокуон.

Сыйыа преемственность тэмэтигэр кэлбит. "Бүргэни хаһааха хаайбаккын" ол иһин: "Уолаттар тимир көлөнү талбыттар, арай эһиэхэ кырдыгы күһүнэ кэлбитигэр кинилэр киин сирдэргэ бааллар эбит, сүөһүгүт-аскыт хайдах буолар?" дьэн турдум. Мирославтаах Снежана холкутук эттилэр: "Кэм көрдөрөн иһиэбэ. Билингитэ оҕолор быйан-байылыат хантан кэлэрин бэркэ биллэлэр, тыа сириттэн ас-үөл хоточчу тардыллар. Булгуччу сүөһүнү тутан хаалыахтара диэбэппит, ол да буоллар төрүт дьарыкпыт салҕаныаба дьэн санаабыт бөбөх".

Соторутаагыта биир тыа нэһилиэк ийэ-

Афанасий ИВАНОВ.

- 120-летие Доры Жирковой -

Обсужден план районных мероприятий

24 мая заместитель главы района Анна Уларова провела совещание районной организационной комиссии по подготовке и проведению 120-летия со дня рождения уроженки Жарханского наслега, первой женщины-революционерки Якутии, активной участницы установления Советской власти в Якутии, известного советского деятеля здравоохранения Доры Самуиловны Жирковой.

На совещании обсужден план районных мероприятий, были заслушаны информации главы Жарханского наслега Павла Александрова, директора Нюрбинского музея Дружбы народов им. К.Д.Уткина Анны Тумановой и других. Как сообщил Павел Александров, с начала года в наслеге стартовали юбилейные мероприятия, первым из которых стало торжественное открытие отремонтированного здания ФАП и присвоение пункту имени И.И.Алексеевой. Также в наслеге проводится эстафета "100 добрых дел" в честь 100-летия образования ЯАССР в помощь ветеранам тыла и одинокопроживающим гражданам, и другие мероприятия.

Также в плане районных мероприятий

- издание фотоальбома, присвоение имени Доры Жирковой медицинскому учреждению района, установка стенда и бюста Доры Жирковой в с. Жархан, установка экспозиции в Якутске на открывающейся в сентябре текущего года Аллее государственных деятелей-уроженцев Нюрбинского улуса, проведение юбилейных наследного и районного Ысыахов, посвященного 100-летию ЯАССР, районного конкурса медицинских работников в честь 120-летия со дня рождения Доры Жирковой, Спартакиады женщин, Форума женщин Нюрбинского района, выпуск сувенирной продукции, видеофильма и т.д.

В городе Якутске запланировано провести выставку в Якутском объединенном краеведческом музее им. Е.Ярославского и круглого стола в Госсобрании (Ил Түмэн) РС (Я), посвященного 120-летию со дня рождения Доры Самуиловны Жирковой, и в завершение в декабре в Нюрбе пройдет торжественное собрание общественности района.

Пресс-служба администрации района.

Справка:

Дора Самуиловна Жиркова (1902-1988) - советский деятель здравоохранения. Родилась 22 декабря 1902 г. в Жарханском наслеге Мархинского улуса Якутской области, ныне Нюрбинском улусе РС(Я), в семье писаря. Училась в Нюрбинской начальной школе и Вилюйском училище. В 1915 г. поступила в женскую гимназию Якутска, была членом подпольного кружка "Юный социал-демократ". В 1917 г. вступила в РСДРП (б), после Октябрьской революции - активный участник установления Советской власти в Якутии. В 1920 г. - член Якутского губернского партийного бюро, возглавила губернский женотдел.

В 1921 г. была направлена в Москву для поступления в Коммунистический университет имени Я. М. Свердлова, но по состоянию здоровья проходила лечение в Ялте. Затем работала политкомиссаром в госпитале детей-сирот Москвы, была избрана депутатом Моссовета. В 1923-1928 гг. училась в медфакультете МГУ. Была отозвана Якутским обкомом РКП(б) в Якутск, работала директором Якутского медицинского техникума. В 1932 г. поступила в аспирантуру Института организации здравоохранения (г. Москва).

Была откомандирована для борьбы с эпидемией брюшного тифа в Западный Казахстан, работала директором краевого физиотерапевтического института, была членом бюро Петропавловского горкома ВКП(б), членом президиума облсполкома, депутатом ЦИК Казахской ССР. Позже работала врачом в школах Москвы, в весны 1941 г. - главврач детского подмосковного санатория, который с началом войны был эвакуирован в Кировскую область.

В 1950 г. вернулась в Якутию и работала в филиале туберкулезного института Академии медицинских наук СССР. С 1952 г. до конца жизни жила в Москве, работала главным врачом костно-туберкулезного детского санатория в Орехово-Зуеве. Была награждена орденами Трудового Красного Знамени и Дружбы народов, а также медалями, знаком "Отличник здравоохранения СССР".

В мае 2016 г. в г. Нюрба состоялась открытая памятная доска Д.С.Жирковой на здании детского туберкулезного санатория, которому присвоено её имя. Имя Д.С. Жирковой носит Центр народного творчества и спорта Жарханского наслега, также учреждена ежегодная именная стипендия им. Д.С. Жирковой лучшим выпускникам Жарханской СОШ.

Состоялся выпуск первого виртуального педкласса

Педагог - одна из самых важных профессий, ведь она связана с воспитанием будущего поколения. Сам Менделеев говорил: "Вся гордость учителя - в учениках, в росте посеянных им семян". В настоящее время вопрос о привлечении в образовательные организации молодых специалистов стоит очень остро на разных уровнях. Практика показывает, что большинство студентов после окончания учебных заведений в школы не приходят, молодые специалисты не задерживаются в общеобразовательных организациях. Причина - отсутствие педагогической направленности при поступлении в педагогические учебные заведения.

Убаянская средняя школа нашла инновационный подход по профориентационной работе. С прошлого года под руководством управления образования района, директора Горбатова Андрея Вячеславовича, заместителей директора по УВР Л.В.Ивановой, М.Д.Захаровой, В.В.Кононовой совместно с Вилюйским профессионально-педагогическим колледжем имени Николая Гаврильевича Чернышевского учреждение реализует проект «Моя будущая профессия - Учитель» (виртуальный педагогический класс) в рамках Республиканской инновационной площадки, который осуществляется с использованием дистанционных технологий. Цель данного проекта - усилить интерес учащихся к педагогической профессии, поддерживать мотивацию к педагогической деятельности, а также сформировать представление о профессии учителя как о престижном, почетном и крайне важном в современном обществе деле.

Сегодня виртуальный класс окончили 22 учащихся из 11 школ района. Курсы вели ведущие преподаватели Вилюйского педагогического колледжа им. Н.Г. Чернышевского: «Введение в педагогическую деятельность» - Прокопьева Мария Николаевна, «Основы психологии» - Харлампьева Мария Павловна.

С напутственным словом выступили руководитель отдела кадров МКУ «УОНР» В.П.Васильева, директор ГБПОУ Вилюйский профессионально-педагогичес-

кый колледж имени Н.Г. Чернышевского И.И.Алексеев, директор школы А.В.Горбатов, выпускница виртуального педкласса Ноговицына Лидия, ученица 11 класса МБОУ «Жарханская СОШ».

«Мы осознали работу в этом направлении как обязательную часть нашей миссии по насыщению района педагогическими кадрами. Управление образования разработало план по ликвидации дефицита педагогических кадров. В нем много проектов, в том числе - ранней профилизации школьников, которые задумываются о своем профессиональном будущем. В этом смысле проект виртуального педагогического класса можно назвать ответом на социальный заказ республики» - говорит начальник управления образования А.П. Аргунова.

Выпускники педкласса поблагодарили педагогов и организаторов проекта. «Этот проект открыл для меня очень много возможностей и новых знаний, мне было интересно слушать всех лекторов. Я хочу связать свою работу с детьми, поэтому мне пригодятся навыки, развитые в проекте», - поделилась своими впечатлениями и планами на будущее выпускница Жарханской школы Ноговицына Лидия.

В год 100-летия ЯАССР, 100-летия Вилюйского профессионально-педагогического колледжа был объявлен педагогический челлендж, целью которого является привлечение педагогического сообщества к участию в юбилейных мероприятиях. В рамках челленджа педагогами школы проведены классные часы, уроки и мастер-классы. От имени выпускников-ветеранов с радостным событием ребят, учителей поздравила Николаева Маргарита Николаевна, а также учителя начальных классов.

По итогам учебного года 5 учащихся получили сертификат ВПК, 17 учащихся справку о том, что обучались в виртуальном педклассе.

Хочется верить, что наши дети, наши первые ласточки виртуального педагогического класса свяжут свою жизнь с профессией - Учителем!

Елена АНДРЕЕВА.

Фотографии можете смотреть на сайте газеты ogninorby.pp и телеграм-канале газеты t.me/gazetanyurba.

Норуон-норугуй Кыайы күнэ -
норуот ахтар сырдык күнэ.
(Егор Петров тыллара)

Миитэрэй, саха көссүө майгы-
тынан сэриигэ сылдыбытын, ыл-
быт наһарадаларын туһунан
ыһа-тобо кэспии сылдыбыт идэ-
лээбэ, ол да иһин оҕолоро оччо
билээтхэбэттэр, оччотооҕу би-
риэмэбэ оҕолоро ону-маны сиһи-
лии өйдүүр да саастара буолбатаҕа
буолуо. Сталинтан хайбал сурук-
тара элбэх курдук кэспииллэр,
мэтээллэрэ даҕаны мээһэбэ бэ-
риллибэтхэтэрэ чуолкай.

Адырба фашизмы
Арбабар тийэь дьакыйбыт
Эрдэ туран, хойут утуян
Эйэлээх олоҕу уһансыбыт
Уолан саастаахтарга
Улуукаан холобур буолбут.

Василий Гольдеров
хоһоонуттан.

Аҕа дойду Улуу сэриитигэр
Ньурба оройуонуттан 2697 киһи
барбытынан 1152 буйун сэрии
хонуутугар геройдуу охтубуттара,
биһиги эйэлээх олохтук туһугар
тыһыннарын толук уурбуттара. Аҕа
дойду сэриитэ аана суох алдарха-
йы, иинэ суох издээни аҕалытын
билэбит, хас биридии дьэ кэр-
гэнгэ сэрии үйэлэргэ ааспат сыр-
дан бааһы хаалларбыта. Сэриигэ
үгүс саха эдэркээн, чэгиэн уола-
тара, ыал аҕалара ыңгырыллыбыт-
тара.

Дойдуларьтан, алаһа дьэиэлэ-
риттэн, чугас дьонноруттан-сэр-
гэлэриттэн, оҕолоруттан арааран
1941 сыллаахха дьон киэнэ басты-
нын собо курдук талан сэриигэ
хомуталаан идьэ барбыттар. Үөр-
бэ суох отчут-масчыт барах-
саттары уоттаах сэрии айаҕар ум-
сары анныбыттар, ахсааннаах-
тара дойдуларыгар эргиллибиттэ-
рэ. Оо, уоттаах сэриигэ сылды-
быттары, тыһыннарын толук ууран
сэрии толоонугар охтубуттары
туох ааттаах киһитэ ситэрэн-хото-
рон кэспис баарай.

Хорула түбэттигэн саҕалаан
быгарыйан олоһор кыра-кыра
холкуостар эдэр-сэһэ дьонноро
бастакы хомуурга барбыттар.

Бодоххо сыннынан таарыйан
аһалларьгар энсиглэннээхтик
эһикэйдээн, оһукайдаан ойон,
үксүлэрэ төннүбэттэрин сэриибит
курдук кэриэстии ылаан-туойан
ааспыттарын ийэм хараастан кэп-

– Кыайы 77 сыла –

"Кыһыл сулус" уордьан кавалера

сиир буолара. Оччолорго туох кө-
лөтө кэлиэй, туос сатыы ааспыт-
тар.

Фашизмы кыайы улахан сы-
ранан, эрэйинэн сүнгэн сүтүгү-
нэн кэлбитин умнуо суохтаахпыт.

Сэрии буолан ааспыт дуораа-
на ырааттар ыраатан иһэр. Сэ-
риигэ уонна тыылга бэйэлэрин
харыстаммакка кыргыһан, үлэ-
лээн Кыайыны уһансыбыт
дьоммутун кэриэстибит, ытык-
тыбыт. Өстөөҕү кыайан эһиги
элбэх норуоту эстииттэн быһаа-
быккыт, биһиги салгы олоһор-
бутугар кыах биэрбиккит.

Хорула төрүт олохтооҕо Пав-
лов Дмитрий Васильевич (Мэтэҕэ
Миитэрэй) ийэм чугас аймаҕа,
убайа КПСС чилиэнэ, кыра
үөрэхтээх, "Өктөөп Төлөнө" хол-
куоска биригэдьириди сырыт-
тына бэс ыйын 10 чыһылыгыгар
1943 сыллаахха Аҕа дойду Улуу
сэриитигэр ыңгырыллыбыта. ПП
17654 в/ч /укр. фр. ездовой, на-
водчик 45 мм пушкаҕа уонна
гвардии рядовой 31 гв.стр. кавал.
полка, 8 гв. стр. кавал. див. 6 мех.
корпуска сулууспалаабыт.

Румынияны, Венгрияны, Че-
хословакияны, босхолоһпун.
Надь-Камо дьон сиргэ хорсун бы-
һыны көрдөрөн, Поронс дьон
дэриэбинэни босхолоһун иһин
өстөөх бронетранспортерун үлтү-
рүтэ ытыалаан, үс пулеметун суох
гынан "Кыһыл Сулус" уордьаны-
нан уонна "Германияны кыайы"
иһин мэтээллэринэн наһараада-
ламмыта.

Чэлпэкитик бааһыран ыам
ыйын 20 күнүгэр 1946 сыллаахха
демобилизацияланан дойдутугар
кэлэр.

Миитэрэй орто уңуохтаах, бэ-
йэтигэр сөп эттээх-сииннээх,
мэлдьи күлэ-үөрэ сылдыбар бэрт
эйэбэс-сайаҕас киһи этэ. Сала-
йар-тэрийэр дьобурдааһын иһин
сэрииттэн кэлээтин кытта "Өк-
төөп Төлөнө" холкуоска бэрэссэ-
дэтэллээбитэ. Ол үлэни сырыт-
тына Чуукаар Андайытыгар
сельсовет бэрэссэдээтэлинэн
ытталлар. Баай тыллаах-өстөөх,
санаабытын көнөтүнэн этэ сыл-

дьар, дьаһалталаах эдэр киһини
Чуукаар, Андайыт дьонно-сэргэтэ
олус сөбүлээбиттэрэ.

Ол Андайыкка хас сыл үлэ-
лээбитин чуолкай билбэппин.
Дойдулаах киһи Хорулатыгар
төннүбүтэ. Ол төнөнөн "Кыһыл су-
лус" холкуоска бэрэссэдээтэл-
лиир, хойут кыра холкуостар хол-
боһоннор Хорула "Марха" соп-
хуос отделениета буолбута. 1967 с.
маҕаһын сэбиэдиссэйинэн үлэ-
лээн биэнсийэ тахсыбыта.

Хорулаҕа, дойдутугар бигэтик
олохсуйан сүөһү-ас иттэн, оҕо-
уруу төрөтөн дьоллоохтук олоһор-
туу.

Сэрии суостаах будулбаныт-
тан мүччү көтөн, кыайы көтөл-
лөнөн дойдутун буоругар чингик
үктэммит дьоллоох, сэттэ оҕо тө-
рүүр ыйааҕа тардан тыһыннаах эр-
гийдэбэ. Икки кыһа эрдэ өлбүт-
тэрэ. Атын ыччаттара ыал буолан
оҕо-уруу бөбөнү төрөтөн, оҕон-
һор сиэн оҕолор миннигэс сыт-
тарын ылан дьоллонноҕо. Хойут
сааһыран, кырдыан икки атаҕы-
нан ыалдын нэһилэ бэдьэйэн
хаамар буолта.

Сэриигэ сылдыбар кэмигэр
уулаах бадарааннаах сиргэ хапта-
йан өр сыгалар уһу, онно икки
тобуктара, тобоһохтору ууга хам
тонголорун туһунан кэлэ-бара
сылдыан балтыгар (мин ийэбэр)

хоно сытан кэспиирэ үһү, бука
онто таайан икки атаҕынан мо-
һуогурдаҕа кырдыар сааһыгар. Сэ-
риигэ сылдыбыт буйуттар до-
руобуйаларыгар олус улахан ох-
сууну ылбыттар.

Миитэрэй кырдыар сааһыгар
араас ааттаах-суоллаах ыарыыла-
ра атахтарыттан саҕалаан көрө-
ристэр уорганнарыгар тийэ, дьар-
ҕа ыарыы буолан сылдыбарын ме-
дицинскэй киһискэтэ бигэргэ-
тэр буолуохтаах. Хомойуох иһин,
Миитэрэй сэриини ханна түмүк-
тээн дойдутугар кэлбитин оҕоло-
ро билбэттэр, Хорула да киһигэ-
тигэр ахтыллыбатах. Оҕонһор
сэрии туһунан мэнээк кэспээн
ыһа-тобо сылдыааччыта суох, бука
үс сыл усталаах туоратыгар дуу-
лаан элбэх хаан тохтуулаах быһы-
лааны илэ хараһынан көрдөҕө.
Дөң кэриэтэ биир эмит түбэлтэни
быктаран аһааччы, ол дуулаан
кэмнэри ахтыахпын баҕарбаппын
диирэ үһү. Ол иһин да Хорула
туһунан киһигэ кини хайдах
сэриилэспитэ сиһилии суруллу-
батах, бэрт кылгастык ахтыллы-
быт.

Сэрии туһунан кэспэтии буол-
лаһына тизмэни атынгга кубулу-
тан кэбиһээччи. Тыйыс тымныы
уһаарбыт уолаттара атыттартан
итэбэһэ суох кыахтаах буоллахта-
ра. Тыаҕа үөскээбит буолан төһө
да үөрэбэ суох, нууччалыы билбэт
буолтарын иннигэр, өйдөрө-са-
наалара тобуллас, мындыр
буоллахтара. Саха буйуттара хай-
дах сэриилэспиттэрин арай исто-
рия кэрэһэлээн эрдэбэ.

9 маай, бу кыайы өрөгөйүн
күнэ, бу күн биһиги сүрэхпит
үөрүү да, хомолто да, дириг мах-
тал, киэн туттуу иэйитинэн туо-
лар. Биһиги дойдубутугар мантан
ордук суолталаах күн суох. Улуу
кыайы - харах уулаах бырааһын-
нык. Ытыктабыллаах бэтэрээн-
нэрбитигэр махталбытын толору
тиэрдэр тыл эмиэ суох.

Ыам ыйын 9 күнэ - хас бири-
дибитигэр ураты улахан суолта-
лаах бырааһыннык. Аҕа дойду-
бут көңүл буоларын туһугар

фронга уонна тыылга Улуу Кы-
айы күнүн чугаһаппыт дьоннор-
бутун ахтан-санаан аһар бэлиэ
күммүт буоллаҕа. Манна - дойду-
бут историята, хас биридии дьэ
кэргэн ыар сүтүгэ түмүллэр. Фа-
шизмы кыайы иһин олохторун
толук уурбут буйуттарыгыгар,
киһилэр сырдык мөссүөннэригэр
сүгүрүйэбит!

Тыылга, кырыыстаах сэрии
төһөлөөх тулаайах оҕо дьолун
сарбыйыта буолуой, үтүөбэ-кэ-
рээбэ, үрдүккэ тардыһар кынатта-
рын сарбыйыта буолуой. Хас
биридии саха ыалыгар уоттаах сэ-
рии алдархай аргыстаах кириби-
тэ, сэрии суг-кураан сэттиллээх
буолан элбэх харах уута тохтубута.
Тыылга хаалбыт оҕолор, ыччаттар
билигин ытыктабыллаах аҕам
саастаах дьон эйэлээх олоххо тии-
һэн кэллилэр.

Сэрии ыар тыһын билбит,
саа-саада тутан хорсундук сэ-
риилэспит дьоммут билигин би-
һиги кэккэбитигэр, хомойуох
иһин, суохтар.

Дэлэбэ даҕаны аатырбыт гене-
рал Белов ахтыы киһигэтигэр са-
халары сөҕө-махтайа суруйуо дуо.
"Сахалар үөрэбэ суох, нууччалыы
билбэт да буоллаллар акка сүр-
дээх үөрүйэх, сыстаҕас этилэр,
кимтэн да итэбэһэ суох сэриити-
тэр" диэн суруйуо дуо. Сахалар
холооно суох тулуурдарын уонна
хорсуннарын көрдөрбүттэрэ, бэр-
гэн снайперлар, танкистар, ар-
тиллеристар диэн сөбөрө.

Сыл-хонук аастабын аайы
тыыл бэтэрээннэрэ, сэрии сылла-
рын оҕолоро аҕыһы туруллар.

Өбүгэ ситимин быспат туһугар
хас биридии бэтэрээн хорсун бы-
һытын үйэттэн-үйэбэ, көлүө-
нэттэн көлүөнэбэ тиксэрэритин
умнумуобун!

Аҕа дойду сэриитигэр кытты-
быт чулуу буйуттарыгыз ааттарын
үйэлэргэ ааттыы, ытыктыы, анда-
бар, махтал тыллара этиллэ ту-
руохтара.

Ахтыны суруйдум Миитэрэй
сиэн балта НИКОЛАЕВА
Варвара Николаевна,
Хатын Сыһына
кырдыаас олохтооҕо,
сэрии сылларын оҕото.
2022 с.

– Арасыйыа норуоттарын култуурунай
нэһилиэстибэтин сыла, Автономия 100 сыла –

Владивостокка ыһаахха кытыннылар

Приморская кыраайга СӨ Күннэрин чэр-
читинэн Арасыйыа норуоттарын култуурунай
нэһилиэстибэтин сылыгар, Саха АССР тэрил-
либигэ 100 сылыгар уонна СӨ Бастайааннай
бэрэстэбиитлиэтигэр 30 сылыгар анаан,
ыам ыйын 28 к. Владивосток куоракка ыһаах
буолла. Биир дойдулаахтарьт СӨ дэлгээс-
сийэтин иһигэр кириээн бу улахан таһымнаах
тэрээһингэ сырыттылар. Бу туһунан Дьо-
куускайга Ньурба улууһун бэрэстэбиитэлэ
Проконий Чымыров иһитиннэрэр:

- Уһук-Илинги федеральнай уокурук
киһигэр - Владивостокка СӨ Күннэрин
чэрчитинэн ыһаах норуоттар доҕордоһуула-
рыгар уонна норуоттар икки ардыларынаа-
һы биригэ үлэлээһингэ ананан ытылын-
на, - диир Проконий Егорович. - Ыһаахха
биир дойдулаахпыт, Ил Түмэн Бэрэссэдээ-
тэлин солбуйааччыта Антонина Григорьева,
Уһук-Илинги федеральнай уокурукка СӨ
бастайааннай бэрэстэбиитэлэ - СӨ Быра-
быталыстыбатын Бэрэссэдээтэлин солбу-
йааччыта Ким Борисов, Владивосток куорат
баһылытын солбуйааччыта Дарья Стетний,

Артем куорат баһылыга Вячеслав Квон
уо.д.а. кытыннылар. Ньурба улууһун дэлэ-
гээсийэтин Далбар хотуттара ыһаахха кыт-
тан наһаа үчүгэй киэргэттилэр.

Олус үчүгэй тэрээһин буолла. Офици-
альная аһыллыгыта 12 ч. саҕаламмыта. Ньур-
ба улууһун дэлгээсийэтин Далбар хотутта-
ра аармыйаҕа сулуспалыы сылдыбар уола-
тары көрсөн, киһилэр ийэлэригэр суруйалла-
рын курдук "Ийэбэ сурук" диэн ааттаан
кэбиэрдэри туттардылар. Саллааттар ула-
ханлык үөрдүлэр, төрөөбүт дойдубуттан ах-
тыбыт сахабыт аһылгытын аҕалан аһаптык-
кыт наһаа астык дьон махтанналар, хаар-
тыскаҕа түспүппүт. Киэн үчүгэй бырагыраа-
малаах кэспиир буолла, барыта олус үчүгэй-
дик ааста.

Эбиэт саҕана мин Ньурба улууһун бэрэс-
тэбиитэлин быһытынан ыңгырыллан, "Ты-
гын Дархан" ресторан банкетыгар сырыт-
тым. Ньурба улууһун баһылыга Алексей Ми-
хайлович Иннокентьев аатыттан Уһук
Илингэ Саха сирин Бастайааннай бэрэстэ-
биитлиэстибэтин 30 сыллаах үбүлүөйүнэн
истин тыллардаах Эбэрдэ суругу Ким Алек-
сандрович Борисовка туттардым. Кини олус
үөрдэ уонна: "Ньурба улууһун дэлгээссийэ-
тэ бачча ыраах кийдүгэ кэлэн тэрээһинми-
тин улаханлык дойроһуулаах иһин махта-
набын", - диэтэ. Бу кэнииттэн элбэх тэрээ-
һиннэр - кэспиир, күрэхтэһиилэр уо.д.а.
буоллулар. Ньурбабыт улууһун аатыттан
манньк улахан тэрээһингэ көхтөөхтүк кы-
тынныбыт, диэн бары даҕаны улаханлык ас-
тынныбыт.

Улуу дьаһалтатын пресс-сулууспата.

Хаартыскалары ханыат ogniyorby.ru
сайттар уонна t.me/gazetanyurba
телеграм-каналыгар көрүүххүтүн сөп.

– Редакция почтата –

Махталларын этэлэр

В.А. Петрова аатынан Ньурбатааһы
кырдыаастар уонна доруобуйаларынан
хааччахтаах дьон интэринээт-дьиэлэрин
олохтоохтору самаан сайыны сибээһэй күс
этин, сэлэйдээх дьырылас миннин амса-
йан, тото-хана сиэн, бэрт сэргэхтик көрүс-
түлэр. Киһилэр бары онтон олус астыммыт-
тарын, төрөөбүт төрүт түөлбэлэрин кэрэ
айылдыгытын, ураты салгынын ахтан-санаан
ылбыттарын интэринээт-дьиэ олохтооҕо
Валентина Ивановна Христофорова үөрэ-
көтө үлэстэр.

Сыл аайы бу курдук бэлиэ түгэни ин-
тэринээт-дьиэ олохтоохторугар СӨ Олох-
дьаһах коммунальной хаһаайыстыбатын
ГУП Ньурбатааһы филиалы үлэһиттэрэ
бэлэхтиллэр. Быыл эмиэ, үгэс быһыы-
тынан Ньукуолун күнүн иннинэ, ыам
ыйын 20 күнүн сарсыарда коммунальной
тэриэтэ эр дьонно биэс дьаһаһыкка дьаа-
рыстаммыт 80-ча саҕардыы бултаабыт
бөдөн бэйэлээх кустарын аҕалан, интэри-
нээт - Дьиэ кууһуннарыгар туттарбыттар.
Ол иһигэр, бэл, хонгор хаастаахтар. Дьоро
күн ДИПИ-гэ сүпсүлгэн буолбут: кэһигэ
булут кустарын олохтоохтор күө-дьаа
буолан бэйэлэрэ үргээн, күөскэ бэлэм-
нээбиттэр.

Эмиэ бу күн, эбиэт кэһигэ, ыаллыы
Үөһэ Бүлүү улууһун Дүллүкү нэһилиэ-
титтэн аҕа баһылыктара Егор Алексеевич
Николаев бэйэтинэн дьаһалта үлэһиттэ-
рин дэлгээссийэтин салайан, ДИПИгэ
олорор биир дойдулаахтарыгар анаан, тө-
рүт сирдэрин-уоттарын ахтылбанын аһа-
рар курдук 15 күс, сибээһэй сүөгэй, мин-
нигэс барыанна кэһилээх кэлбиттэр.
Дүллүкүттэн Ньурба интэринээт-дьиэти-
гэр 7, оттон улуустан барыта 20-чэ киһи
олорор.

Валентина Ивановна эмиэ Дүллүкү
ытык-мааны сириттэн төрүттээх. Кини:
"Нэһилиэкпит дьонно биһигини умнубат-

тар, куруук саныылар, өйүллэр, кэрэ
кэһилээх кэллэр. Ол иһин киһилэргэ
махталбыт улахан. Биһиги Егор Алексее-
вичтыт Дүллүкү нэһилиэгин хаһыс да сы-
лын улууска бастын үлэлээх нэһилиэгин-
нэн онгору олоһор салайааччы", - диир.

Кырдыаһы-кыамматы ытыгылыыр,
кыһамныылаахтык сыһыаннаһар ОДЬКХ
НьФ кэлэктиибигэр уонна Дүллүкүлэргэ
аҕам саастаах уонна доруобуйаларынан
хааччахтаах дьоммут махтанан туран, үтө
санаабыт үөрүүгүтүн үксэттин, олоххутун
арчылаатын дьон алгыстарын этэллэр.

ОДЬКХ НьФ кэлэктиибигэр ис сүрэх-
тэриттэн тахсар манньк тыллари аады-
рыстаабыттар: "Үтө санаалаах, түмсүү-
лээх, үтө-мааны ыччаттардаахпытынан
биһиги кырдыаас көлүөнэ киэн туттабыт!
Эйэлээх, дьоллоох олоҕу салгыыр, кыр-
дыаһы-кыамматы аһынар, өйүүр-өй-
дүүр, ытыктыыр дьон солбуктаммып-
пыттыттан үөрөбит, эһиэхэ эрэлбит ула-
хан.

Улууспут биир туттаах тэриэтэтин са-
лайар, үлэбэ-хамнаска, тэриэтэлэр ык-
кардыларыгар куоталаһыларга куруук
инники күөһү сылдыбар, улахан үлэһит
кэлэктиип дириэктэригэр Тихонов Алек-
сей Степановичка, кылаабынай инженер
Костин Антон Васильевичка, профком
салайааччытыгар Степанова Алена Руслан-
овнаҕа, бары үлэһиттэргэ, биһигини
саас ахсын эмис күүһун күндүлүүр байа-
найдаах булут уолаттарыгыгар дириг
махталбытын тиэрдэбит. Эһиэхэ барыгы-
тыгар кытаанах доруобуйаны, дьолу, си-
тиһиллэри баҕарабыт!"

Раиса Никифорова.

Хаартыскалары ханыат ogniyorby.ru
сайттар уонна t.me/gazetanyurba
телеграм-каналыгар көрүүххүтүн сөп.

Нюрбинский театр получил письмо от председателя СТД РФ Александра Калягина о том, что по итогам работы Экспертного Совета спектакль "Поспешивший" Н.Неустроева в постановке отличника культуры РС (Я) Алгьса Макарова включен в афишу Четвертого Всероссийского Фестиваля национальных театров "Федерация", который будет проходить в Чеченской Республике, в Грозном с 11 по 19 сентября 2022 года.

2022 год Указом Президента РФ В.В. Путина объявлен Годом культурного наследия России, и в этой связи, Четвертый фестиваль "Федерация", который способствует выявлению и популяризации театрального искусства всех народов страны, обретает еще большее значение.

В афише фестиваля представлены лучшие спектакли национальных театров, работающие на национальном языке. Расходы за проезд коллективов-участников, транспортировку декораций, рек-

Спектакль Нюрбинского театра включен в афишу IV Всероссийского Фестиваля национальных театров "Федерация"

визита, костюмов к месту проведения Фестиваля осуществляется за счет собственных средств участников.

Фестиваль "Федерация" родился в 2019 году и стал самым

ярким событием насыщенной и яркой программы Года театра в России. Идея сделать фестиваль традиционным была предложена Главой Чеченской Республики Рамзаном Кадыровым, и эта иници-

циатива была поддержана Президентом РФ В.В. Путиным.

Осенью 2021 года Нюрбинский театр представил Республику Саха (Якутия) в Третьем фести-

вале "Федерация" со спектаклем "Рассказ заблудившегося мальчика" Н.Неустроева.

Мария СЕМЕНОВА.

Нурбатаабы искусство оскуолатын театральнай салаатын быйыл иккис группатын биэс сыл үөрэнэн биэс оҕо бүтэрдэ.

Былларынгны испэктээкиллэрэ А.Волков айымньытынан "Волшебник изумрудного города" бэрт ситиһилээхтик туран көрөөччү, төрөппүттэр биһирэбиллэрин ылбыта. Быйыл оҕолор үөрэхтэрин бүтэрэр испэктээкиллэригэр анаан устуудуйа салайааччыта Лена Руслановна Степанова былларынгны оҕолорго аналлаах остуоруйа айымньытаабыр чыгха атын хайысхалаах айымньыны талбыт. Ол курдук, 2000 сыллар сабаланыларыгар Арасыйыа элбэх театрдарыгар оонньоон сэнгээриини ылбыт Мария Ладо олоҕу бөлүһүктүүр анаарыылаах уустук айымньытын "Олох судургу олох" диэн, нууччалыгыта "Очень простая история" драматын ылбыт. Испэктээкил аһаҕас көрдөрүүгэ ыам ыйын 22 күнүгэр буолла.

Театральнай кылааска биэс сыл үөрэммит оҕолор тыйаатыр умсугутуулаах эйгэтигэр толору умсаахтаан, умһынан үгүскэ үөрэнэн кэлбиттэрэ киһи хараҕар бырабыллар. Кинилэр үөрэммит сылларыгар тыйаатыр сыанатыгар идэтибит артыыстары кытта тэбис-тэнгэ "Сэрии тулаайаҕа" испэктээкилгэ биһиргэ буккуһан буспуттара-хаппыттара кинилэр сайдалларыгар элбэҕи биэрбитэ саарбаҕа суох.

Ол курдук, "Сэрии тулаайаҕар" сүрүн оруолу оонньообут кылаас былларынгны выпускнига быйыл доботторугар - "кэллиэгэлэригэр" көмөлөһөн эмиэ кытынна. Ону таһынан, "Кыталык" культуура дыбарыаһын үлэһитэ Иван Попов эмиэ көмөлөһөн Хаһаайын оруолун оонньоон кытынна.

Театральнай кылааһы 5 оҕо бүтэрдэ

Быйылгы сезонга "Гулливёр" оҕо тыйаатыра өссө "Ньурбакаан" испэктээкилгэ маассабыт сыаналарга кыттыны ылбыттара. Саҕа тыйаатыр аһыллыгыгар оонньоору долгуйа күүтэ сырыттахтара.

Биэс выпускник бары да оруолларын кыайа тутан, табыллан оонньоотулар. Көрөөччүлэри

испэктээкил эйгэтигэр киллэрдилэр, долгуттулар, сөхтөрдүлэр. Омос көрдөххө, оҕо оҕо сөччө дүөрэтэ суох айымньы диэххэ сөбө буолуо, ол эрээри оҕолор оонньоулларын көрдөххө нравственнай, духуобунай өтүнөн сайдылаахтарын, өйдөрүн туппут, сиппит-хоппут дьон оонньоу сылдыра кестөр. Ол курдук ылынна-

рылаахтык оонньоотулар. Испэктээкил сүрүн идеятын, тиэмэтин: ыра санаа, таптал, бэйэ бэйэ-бэ аһыныгас сыһыан, олоххо дьулуһу туһунан артыыс, тыйаатыр тылынан кэпсээтилэр.

Испэктээкил туруорааччыта, педагога айымньыны бэйэтэ тыл-

баастаан, оруоллары сөпкө аттаран туруоран, музыкатын, сценографиятын, көстүүмүн, гримнэрин онгортон сыралаах улахан үлэни кыайа туппут. Ханна баҕарар көстөр кыахтаах айымньыны онгортон таһаарыта махталлаах суол! Сотору кэминэн түгэн көстөр буолла да бу испэктээкилгэ куорат олохтоохтору оҕолорунаан сылдьан көрүөхтэрин наада. Оннук буолуо да диэн эрэллээхпит.

Баллы киһи уустук оруолун Кеша Яковлев кыайа тутан оонньообутун бэлиэтээтибит, сибииннэ оруолугар Клара Петрова инниктин элбэҕи эрэннэрэр артыыс буолар кыахтаабын дакаастата, ыт - Павел Яковлев, ынах - Раиса Семенова, сылгы - Женья Михайлов уобарастарын толору арыян сөхтөрдүлэр, бары да көрөөччүнү ытатан да, күллэрдэн да, сонньуутан да ыллылар. Ансамблевость баара - оҕо тыйаатыра диэн ааттанар бырааптаах кэлэктиип буоларын дакаастата.

Көрөөччүлэр уһун тыастаах ыгыс тыаһынан эбэрдэлээтилэр, астыммыттарын биллэрдилэр. Оҕолор кэлин бары да артыыс да буолан тахсыбаталлар театральнай кылааска дьарыктаммыттара кинилэргэ кэлин киһи буолан тахсалларыгар көмөлөөбөр саарбахтаабыппын.

Устуудуйа салгыы үлэлээн саҕа тыйаатыр аһылыннарына тыйаатыры кытта өссө ыкса чугаһан (мантан иннэ уулусса эрэ туорааһыннаах буолар!) элбэх оҕону тыйаатыр кэрэ эйгэтигэр угуя турара буоллар диэн эрэнэ хаалабыт!

Выпускниктарга аартыккыт арыллан иһиэн, ыра санаабыт туола туруон баҕарабыт!

СӨ Үтүөлөөх артыыһа БОРИСОВ Борис Иванович.

К юбилею города первым изданием стала "Большая раскраска. Город Нюрба", как самый актуальный подарок нашим детям в Год Патриота Нюрбы. В актовом зале Детской школы искусств прошла презентация альбома-раскраски. Глава города Александр Иванов отметил, что альбом получился очень качественный, добротный и уникальный в своем роде. Поздравил творческую команду составителей и вручил каждому дипломы и символы года Патриота Нюрбы. Помимо этого, все члены группы получили в подарок по несколько экземпляров "Большой раскраски. Город Нюрба".

Творческая команда начала свою работу в начале этого года. Секрет быстрой работы в вдохновении! Автор проекта Саргылана Федорова собрала профессионалов и патриотов Нюрбы. Научным консультантом стал заведующий научно-исследовательским отделом Нюрбинского музея Борис Борисов, художники - препода-

– Нюрба – мой город – "Жаль, что в нашем детстве не было такой раскраски..."

ватели Нюрбинской Детской школы искусств: Зинаида Ильина, Варвара Ильина и Марианна

Михайлова. Как отметила Саргылана Романовна, альбом изначально был

предназначен для самых маленьких детей, как первое наглядное пособие для каждого малыша-

нюрбинца, который сможет познакомиться с историей родной Нюрбы, с достопримечательностями города. Помимо этого, в альбоме использована технология "оживающей картинки", на задней обложке вставлен QR-code с музыкальным клипом "Нюрба-мой город".

Альбом-раскраска получил множество положительных отзывов, в том числе и от специалистов дошкольного образования. Они высказали мнение, что "Большая раскраска. Город Нюрба" станет самым эффективным наглядным материалом для детей.

Как отметили выступающие, это не просто раскраска, а энциклопедия! Воспитатели детских садов уже придумали как использовать раскраску.

Наталья ДАНИЛОВА.

– Алмаас промышленноһа –

Үлэ баар буолуо!

Алмаас бириискэттигэн репортаж салгыыта

Кэнники сылларга хайа бырамысылланнаһыгар сыстан, үһүн сылларга үлэли хаалар, санаттан сага чыпчааллары дабайар олохтоох дьон, ыччат элбээн эрэрин бэйэбит да көрө-истэ сылдьаргыт эрэбил. Хаһыат ааспыт нүөмэригэр суруллубутун курдук, биһиги, суруналыыстар бөлөхтөрө, "АЛРОСА" хампаанна "Анаабыр алмаастара" АУо тэрилтэтин бириискэтигэр бара сылдьан, үлэһиттэрин сирэй көрсөн олорон, балай да элбэи кэспэппит. Кинилэр ортолоругар алмаас салаатыгар үлэһиттэригэр ыраппыт, уопуттаах "аарыма бөрөлөр" да, сангарды үлэли тиийбиттэр да бааллар.

АЛРОСА бөлөбөр үлэли кинирээчи дьон, быһа холуйан, биһир уопсай түһүмэхтэри ааһаллар. Ол курдук, бастаан утаа баахтанан үлэ миэстэтэ, ол эбэтэр вакансия баарын туһунан истэн, сайабылыанна суруйан сурулаллар. Хайаан да онно резюмеларын кыбыталлар. Дьэ, бу түмүгүнэн үлэ көрдөнөөччү бастакы "сиидэлэһини" ааһар.

Мань этэнгэ туораабыттары бириэмэ анаан, бастакы билсир-көрсүһэр кэспэтигэ - ол эбэтэр, собеседование - ыгыраллар. Онно кини үлэһиттэригэр идэтигэр билиитин, интэриэһин көрөллөр. Салгы доруубуя туругун көрөн баран, эппиэттээр түгэнигэр олус уһуна суох, икки ыйдаах, үлэһиттэн көрүүгэ (стажировка) диэн ааттаан ылааллар. Дьэ, бу кэмгэ үлэбэ наадыйааччы бэйэтин дьоруун, туох баар сатабылын, үлэбэ дьулуруун кытаатан көрдөрүөн наада. Оччотугар бастайааннай өрүккэ үлэбэ ылааллар. Хампаанна үлэһиттэригэр үрдүк хамнастанар, сыйы атабар туран, уруккуттан ыал киһи - олоһун-дьаһабын онгостор, дьэтигэр-уотун - туспарынар, ыал буолааччы - сага ыал буолар, дьэһэнэр-уоттанар, кыабырар туһугар ылан барар. Быһата, алмаас тэрилтэтин үлэһиттэригэр аһын көмүгэр кэлэр уонна үрдүк хамнастанан, инники кэскилин көрүүтэ лаппа бөбөрүгүр, бэйэбэ эрэл күүһүрэр.

Биһиги өссө Дьокуускай пуордунан хоннубакка олорон, "Анаабыр алмаастара" АУо хапытаалынай тутууга салаатын начаалынныгы солбууааччы Алгыс Дегтярвун билсэн, кэспэтигэр барыт.

- Биһиги билигин бириискэбэ баар ГСМ ыскылааттарын туспаран тутуу үлэтигэр сылдьабыт. Бэйэм 33 саастаахпын. ХИФУ инженерней-тэхиницескэй факультетын бүтэрэн баран, ДСК-ба уонна Суларасты-баннай сакаасчыт сулуспатыгар үлэли сылдьыбытым. "Анаабыр алмаастара" хапытаалынай тутууга салаатыгар 2018 сылтан баарбын. Биһиги салаабыт хампаанна бары хапытаалынай тутууларын уонна хапытаалынай өрөмүөнүнүн олоһу хааччыйар. Хара Мас уонна Эбэлээх Хаастаах участкаларыгар алмаас хостуоһун улааппытын быһытынан, хапытаалынай өрөмүөнү сөргүтүн ыттыбыт. Соторутаабыта өрөмүөннээбит эбийэктэригэр бириискэбэ - Эбэлээххэ баар уопсай дьэ. Ону таһынан обсерватор гынаары бөгүүн дьэһэлэри ыттытара, билигин онно геологтар олорон буолуохтара. Дьон олоһоругар табыгастаах: дуустанар сирдэх, иһирдэ тутулаах.

Уопсай дьэ эмиэ оробуочайдар бадаларын учуоттаан онгоһуллубута. Ол эбэтэр, үрүн түһүннэргэ, итин-куйаас күннэргэ холкутук утуйгар, сыһанарга сөптөөх гына, түһүннүтэрэ москитнай сииккэлээх, жалюзилар, хосторо кондиционердаах. Танас ыйыар быатыгар тиийэр баар.

Кэргэннээхпин, икки оҕоолохпун. Үлэм дуоһуууну аҕалар дуо диһин? Биһиги түмүккэ сылланан, былаан-сорук туруоруунан үлэлибит. Ханна да буоларын курдук, ыктарылаах түгэнэр (стресс) баар буолааччы эрэр, бу - дьингэр эр киһиэхэ саамай сөптөөх үлэ - уустук соруктары тороһун, холкутууан, ыгытынан эбиспэккэ, барытыгар бэлэм буола үөрүйэхтэнэбин. Үлэ төлөбүрү онно барытыгар эппиэттээр.

Уопсай дьыала туһугар өрүү да өйдүүн-санаалыын ыалдьар, "Молюода" бириискэбэ култуура чааһын тэрийэччи Мичил Гурьев бу дьарыгынан эр мунурдамат. Сүрүн үлэтин таһынан кинигэ бысы-хайаҕас булан, тэпилиссэбэ оҕуруот аһын үһүннэрэр эбит. Кини 15 снл Сунтаар оскуолатыгар үлэһиттэр, дьэ, ол кэнниттэн онгортон таһаарыа ылсарга быһаарыт. Онуоха бастаан утаа куттал суох буолуутун сулааспатыттан сабалаан, бульдозеры ытыааччынан үлэһиттэн баран, быһыл сэттис сылын бириискэ култуурунай сыһаналытын, санаатын ууран туран, тэрийэр. Ону таһынан кини бириискэ, алмаас салаатын туһунан тэттик суруйууларын хаһыакка түбэһэ түһүн аахпыт буолуохтаахпыт.

- Дьону кытта үлэһиттэр сөбүлүүбүн. Манна остуол тиһиниһигэр,

Прииска дириэктэрэ.

билиһиэрэ, успорт күөс көрүннэригэр араас күрэх ыттылар. Ону таһынан хайаан да "Идэтигэр бастыг" диэн куонкурус ыттылар. Үөрүүнэн кытталлар, сэргэхсийлэр. Саха дьонун сиэринэн ыһахтыгыбыт, оһуокайдыгыбыт, Геолог күнүн, Сага дьылы уонна да атын бырааһынныктары манна бэйэбитигэр эмиз ытабыт. Аны, сууйуу сезона түмүктэннэ да, булгучу эстрада ырыаһыттарын ыгыран кэспир ыттар үтө үгэстээхпит. Үчүгэйэ диэн, хампаанна туох баар култуура тэрээһиннэригэр анал үбүлээһини көрөр. Сайынн публулуубут, онно анаан, успорт былаһааккалаахпыт. Эт-хаан уонна духуобунас туруга тэн таһымна тутулуохтаах диэн санаабын.

Уопсайынан, манна кэлбит киһи олох, туох иһин олоһорун, олоххо сыалын-соругун, оруолун, доруубуятын, чөл олоһу тутуһуу, кэлэр кэскил туһунан санаыра эбиллэр.

Виктор Цой 64 саастаах. Кини хайа бырамысылланнаһыгар сыстан үлэһиттэр, этэргэ дьылы, кыратык омууну түһэн эттэххэ, өйүн туһунан кэмтитэн сабалаан, лаппа ыраппыт. Бастаан "Якузолото" тиһигэр үлэһит сабалаабыт, көмүс хосточчулар (старателлэр) артыалларыгар сылдьыбыт. Оттон "Анаабыр алмаастарыгар" 2004 сылтан үлэһит.

Бэйэтэ этэринэн, "Маят" бириискэ Морьобор участкагар маркшейдеринан сабалаабыт. 2005 сылтан хампаанна кылаабынай маркшейдера онгортуттар. Кинини кэлиһэлэрэ ыттыктан, Васильевич диэн ааттыыллар. Кини туһунан араас сэхэн-сэлпэн дэлэй. Ол курдук, кини хайдах соһотуон бэрдээнкэ саанан эһили барыта, сүүһүнэн килэмэтири балаакката-тойо суох сылдьан, соһотуон холкутук хаамара, хайдахтаах курдук хоһоону кэрэ аһаардыгар аныыра уо.д.а. Кэспэтигэр олус сулугу: туга да уос номоҕо кэриэтэ буолбут, аатырбыт хайа үлэһитин уобараһын санаппыкка дьылы. Виктор Васильевич кэспир:

- Биһиги сулуспабыт хайа үлэһитин, кинилэр кыраныссаларын туһуну хонтуруолууру хааччыйар. Таһытан көрөн, ханна хаһыыны (вскрышка), хостуур үлэни ыттар наадатын быһаарабыт. 2014 сыллаахха Эргэ Молюода уонна Далдын икки ардыгар, ити сирдэргэ хайатыгар да барарга табыгастаах буоллун диэн, сага бөһүөлүгү туһунуу.

Салгы алмааһы хостуур ньымаһы, каартаны көрдөрө-көрдөрө, маннык быһаарда:

- Геологтар төһө алмаас баарын быһаарарга шурфаны хаһаллар, ол кэмэйэ - балтараа да балтараа миэстэрэ буолар, оттон диригэ - 10 м тиийэччи. Биһиги былааннаан баран, шурфалары туруорабыт, бырамысылланнай куонтурун уруһуйдуубут. Хостоммут боруоданы самасыбаалларга тэийэн, суортууу ыстаансыяага илдьэллэр. Ордук тугу өйдөөн хаалбыкканын диэн ыгытыгар Морьоборго баабырыканы хайдах туһунуу диригэр дуу? Барыта да - күннээби үлэ үһүгүр, үлүскэтигэр ааһар.

АЛРОСА "Анаабыр алмаастара" тэрилтэтин сүрүннүүр энэргитигэ Александр Самойлов бу дойдуга Үөһэ Молюода электро-ыстаансыятыгар массынныстыгар быраатын кытта үлэһит.

- Хангалас улуһунтан төрүттээхпин. Уу тырааныспарын институтун бүтэрэн, речниктээбитим. Бу билигин тэрилтэбэр 2012 сыллаахтан үлэһитим. Билигин биһиги просезонга анаан, уот ыстаансыятын бэлэмни сылдьабыт. Билигин үгүстүк эдэр үлэ-

сыланнас техникумун бүтэрэн баран истибитим. Сайапкабын былырын ыттытым. Онтубунан бу быһыл ыгырдылар. Сыалым-соругум сулугу: уопутуруу, дьэ атылаһы. Ыл буолуом, кыстаахпын. Симиэнэ 12 чаастаах, онон тута тиийдим да утуйабын. Ону таһынан миһин манна үөрэттэлэр.

Хайа үлэһиттэрин бары быраабыланы туһунан, харыстылар. Бөһүөлккэ "Вспомогательная горноспасательная команда" диэн суруктаах туһунан дьэ баар. Дьэ, бу манна баар хамаанда бириискэ үлэһиттэригэр таһылар. Сулуспа үлэтин-хамнаһын идэтигэр быһааччы, Арасыыя ИБМС (МЧС) Саха сиринээби байыаннай хайа-быһыыгэр этэрэтин Мириинээбэ салаатыгар взвод хамандырын көмөлөөһүчүгү Петр Гонза салайан илдьэ сылдьар, иллир-сабалыыр. Кини чункуйар диһин билбэт дьонтон бириискэ. Иллэнсийдэ да, Молюода эбэ кэрэ миэ-

Бульдозерист Дмитрий Иванов.

һиттэр кэллэр. Биһиги бастаан утаа төһө үлэбэ дьулуруудаахтарын, интэриэстээхтигэр көрөбүт. Итинтэн элбэх тутулукаах. Манна кэлбит дьон, сүрүннээн, салгы үлэли хаалаллар.

"Молюода" бириискэ энэргитигэ Николай Кривошапкин эмиз электро-сыаха үлэһит. Биһиги тиһигэр биһиги кини субу сангардыта кэлбит стажеру кытта кэспэтигэр туура.

Биһиэхэ туһаайан, электрктрктэр тутах соруктарын, сыалларын билиһиннэрдэ. Ол курдук, кинилэр бириискэбэ, ол иһигэр чэски сытар участкаларга эмиз, уот аҕыйах да муһуутэ суох тохтоло суох үлэһитин хааччыйар эбээһинэстээхтэр. Чэски сирдэргэ диһил-генератордар үлэһиттэр эбит. Николай:

- Бу күннэргэ 2023-24 сылларга тутуулар уот тэриллэрин араас саппаас чаастарын, кабеллары, уонна да атын сыаналаах матырыйааллары сакаастыыр сайаапканы түһэри үгэннээн туура кэмэ. Онно анаан, туох ирдэнэринэн көрөн, бу испийэх оҕоро сылдьабыт. Бу тэрилтэбэ 2013 сылтан үлэһитим. Намна олоһобут, кэргэннээхпин, икки оҕоолохпун, сааһым - 36. Дьэһэлээхпит-уоттаахпыт. Өссө эбии биһир дьэһини, гараас туттуубутум. Дьэ кэргэммин толору хааччыйабын.

Бу манна көрөр оборуоданиеларгыт курдук элбэх тэрили, мантан атын сиргэ, бэл, Дьокуускайга кытта көрүһүт суоҕа. Мин онно элбэх тэриһи үлэли сылдьыбыт буолан этэбин. Биһиги манна баай уопуту мунньууна, онтубут ханна бабарар туһаһыа диэн санаабын. Манна баар бырамысылланнай оборуодание буюкатын туһунан - уот күһэ (напряжение) манна 380 вольт. Маннык тэрили элиэтирик эр барыта билбэт.

Сага үлэли тиһит стажер бэйэтин туһунан маннык билиһиннэрдэ:

- Аатым-суолум - Владимир Егоров диэн. Дьокуускайдаагы 16-с ПТУ-ну бүтэрэн, 3 эрээһээттээх электромончор идэтин ылыбытым. Онно үчүгүйдик үөрэнэн, кыһыл дьулулуомна чугаһы сылдьыбытым дьэххэ сөп. Идэбэ үчүгүйдик үөрэммит киһи таһыны холкутук ааһар диэн санаалаахпын.

Туокардар сыахтарыгар үлэ үгэннээн туура кэмигэр түбэспипит. Сезон үлэтигэр бэлэмнини күөскэ барар. Бу сыаха эмиз сага стажер тиһит. Василий Ксенофонтов, 23 саастаах, Үөһэ Бүлүү Дүлүкүтүттэн төрүттээх:

- "Анаабыр алмаастарыгар" үлэ миэстэтэ баарын Тарас Десяткин аатынан Дьокуускайдаагы бырамы-

испиэлиистэртэн туура. Шурфаны икки ньыманан онгоруолор: "пожог-проморозка" уонна үтүгүр-дэлби тэптээр үлэ (БВР) диэннэ арахар. Бастакы ньымаҕа - сирэ өтүгэ уонна күрдэх көмөтүнэн хаһы. Манна икки симиэнэнэн арахаран, 12-ли чаас үлэһиттэр. Иккис ньыма өйдөнөр буолуохтаах. Хайа үлэһиттэрин биһиги санаттан сага үлэ миэстэтигэр аныыбыт.

Бэйэм Сунтаар улуһун Сийэ бөһүөлүгиттэн сылдьабын.

Саха сиригэр олохтоох дьонтон биһиги харахпыт аныгар хайа үлэһиттэрин бүтүн көлөнө дьонно эбиллэн иһэрин көрөбүт. Үлэ ыарахан - бэйэм хайа оробуочайттан үлэбин сабалаабыт буолан билэбин. Погрузчик-самасыбаалга хайа боруодатын тиһитин кэнниттэн хаалгыт чаһын, этэргэ дьылы, быһыгар тиийэ хомуйабын. Билигин элбэх уларыйда, ол эрээри син биһир илин, эт-хаан үлэтэ, онно эппиэттээр уонна бэлэмнээх буолуу ирдэнэр. Оттон уонна доруубуя чааһа эмиз онно сөптөөх буолара наада.

Орто Молюода Суортуур участкаһын ыстаарай маастара Николай Алексеев биографията да эмиз балаачча дуоспурунаах. Кини хампааннаба 2014 сылтан үлэһит. Бу суортуур баабырыкаҕа тиһэлэн кэлбит алмаастаах хайа боруодатын сайгыылар. Онно, үлэ кэмэ, онно өрүс ууламытын кэнниттэн, ыам ыйын бүтүүттэн сабалаан. Билингитэ үлэһиттэр иккис баабырыкаларын таһа сылдьалара. Биһир сезонга кинилэр тыһыһынчанан куб. м хайа боруодатын сууйаллар. "Ол эрээри аныаха диэри мин биһир да дьин алмааһы харахтыы иликпин", - диір. Сөп ээ, кинилэр араарыла илик көһөҥө, кыра-улахан боруоданы эр кытта өрө мөхсөр буоллаха. Үрдүк плотностоох таһаастаах мааста бөһүөлккэ баар хайа байытар баабырыкатыгар тиһиллэр. Дьэ, онно ди, "туга-ханнагы билиһит" көһөҥө таастан күн уотугар күлүмнүүр алмаас таас илэ бэйэтинэн таһан кэлэрэ.

Биһиги салгы уопуттаах, 7-с эрээһээттээх бульдозерист, Мэнэ Хангалас улуһун Хорообуттан сылдьар Дмитрий Иванову, симиэнэтигэр ыксаан истэһинэ, көрсүбүппүт. Манна араа ханна да чаардабааккын. Вахтовик массыннанан аҕаллылар да, тута бульдозергар тиһин, үлэһит барыахтаахпын. Онно, бириэмэ ыгым буолан, биһир ыйытыны эр бээрэн хааллым. Ол - "Эһиги үлэһитигэр саамай уустуга диэн туғуй?" Хардата да сулугу, түргэн буолла: "Билбэппин. Мин үөрэнэн хаалбыппын".

Ити курдук, Молюода бириискэ араас саастаах, араас идэлээх, ыстаастаах үлэһиттэрин кытта кэспэтигэр баран, бары да хампаанна тэрийэр үлэ уонна сыһаналаан усулуобуйатыгэр дуоһуйалларын өйдүүгүн. Ону тэнэ булулубут сир баайын саппааһа өссө да үһүн кэмгэ хосторо, туһага таһаара быһаарылыбыт. Онно, Молюода бириискэтин эдэр да, эмэн да үлэһиттэрэ сарсынгы саргылаах сарсыардаларыгар эрлээр улахан.

Бастаан утаа кинилэр эргэ полигонга үлэһиттэр. 2014 сыллаахха тайба ортоугар Үөһэ Молюодага сага бөһүөлүгэ дьэндэтэн таһаарыттар. Ол гынан баран оччолоро алмаас саппааһа 2019 сылыннан бүтэр диэн сыанабыл баара. Дьэ, ону кэнники сылларга чинчийэн, бэрэбиэркэлээн көрөн баран, алмаастаах бириискэ "иккис тыһына" аһыллан, өссө да быттыгар-хоннобор күн уотугар күлүмүүрү алмаас саппааһа дэлэйэ кестүбүт.

Ол аага, догортот, хайа бырамысылланнаһыгар, чопчуга, алмаас хостуур салаага үлэ булунар, уопутуура, хамнастанар, олох онкулун онгостор кыах сахаларга улахан! Этэргэ дьылы, арай муостаах-туйахтаах эр алмаас тэрилтэтигэр үлэһиттэр, кыабырар буолабыт? Манна да аахпыккыт курдук, биһир дойдулаахтарбыт хайы үйэ улаатан, уопутуура ыраппыттар, сага тиһиттэр да аҕыйаҕа суохтар. Онно, толкуйданыг, эрдэттэн былааннанан. "АЛРОСА" хампаанна өрүү даһаны олохтоох дьон үлэбэ ыгырар.

Хампаанна ханнык тэрилтэригэр, салаа тэрилтэригэр туох үлэ баарын туһунан чопчу уонна кэмигэр бэрлээр иһитиннэрини АЛРОСА-CAVK официальной аккаунугар бу сигэнэн кириэн <https://vk.com/alrosasakha> билсэхтигэр сөп. Оттон телеграм-ханаалга мань https://t.me/Alrosa_news, баттаан кириин, билсинг. Ону таһынан хампаанна бөлөбөр кириэр тэрилтэлэр аккауннарыгар эмиз суруллар.

Игорь САВВИНОВ суруйуута, ПАО "АЛРОСА".

— 100 лет ЯАССР —

История о боевом и гражданском долге

Дата 100 лет Якутской Автономной Советской Социалистической Республики очень важна для нас. Мы, вспоминая какой вклад, внесли наши родные в становление государственности республики. Во многих семьях было не принято говорить о прошлом, рассказывая о своей жизни, не придавали значение таким историям. Наша история о смелости, напоминает исторический фильм. Историю, которую расскажем сегодня, переносит нас в XX век.

Восемьдесят девять лет назад 15 января, группа курсантов Якутской национальной военной школы Е.А. Сабардахов, И.И. Кисинянов, П.Н. Прокопьев, И.Н. Иванов с политруком Г.В. Наумовым и командиром отделения Н.Г. Рогожиным, совершила лыжный переход с полной боевой выкладкой более 20 кг. у каждого, по маршруту Якутск-Хабаровск, за 30 дней прошла 2340 километров. В тот год температура в январе была -58 градусов, в день преодолевали перевалы Станового хребта по 60-70 км. в день. Кто из нас ездил по данному маршруту, то знает, что это крутые горные подъемы и спуски, лесотундра, тайга.

13 марта команда лыжников финишировала, с честью выдержав маршрут Якутск-Качикатцы-Укулан-Алдан-Нагорный-Невер-Свободный-Хабаровск, показав свои физические и духовные возможности. Командующий войсками Особой Краснознаменной Дальневосточной армии Василий Константинович Блюхер, принимая участников лыжного перехода 27 марта 1933 года, сказал: "Вы, якутяне, жители сурового Севера, показали готовность выполнить любое боевое задание", вручил каждому участнику лыжного перехода награду Революционного военного совета: часы, малокалиберную винтовку и грамоту.

У родных Павла Никитича Прокопьева сохранилась фотография участников лыжного перехода и грамота: "Грамота. Курсанту Якутской нацвоеншколы Прокопьеву П.Н. За высокую личную физ.подготовленность, выявленную в длительном лыжном переходе Якутск-Хабаровск, за отличную дисциплинированность и техническую пропаганду в пути- РВС награждает часами и малокалиберной винтовкой С150, патронами к ней. Командующий войсками ОКДВА /Блюхер/ член РВС ОКДВА /Незис/ 27 марта 1933 г. №... гор. Хабаровск".

Цель данного лыжного перехода была, как писал Аммос Алексеевич Аммосов "проверка готовности и способности молодых воинов действовать длительное время в отрыве от части, в условиях северной зимы с её сорокоградусными морозами и ветрами".

По приказу Командующего Сибирским военным округом от 10.09.1925 года была основана Якутская национальная военная школа. Первый председатель ЯЦИК Слепцов-Ойунский Платон Алексеевич был инициатором данного учебного заведения. Высказывал необходимость и важность военной школы, для того чтобы выпускники школы в мирное время работали в различных организациях, предприятиях, руководили бригадами, колхозами, комсомольскими и спортивными организациями, подразделениями Осоавиахима, работали в органах суда, прокуратуры, милиции, госбезопасности, а также в системе советских и партийных органов.

После окончания Гражданской войны республике требовались грамотные и физически развитые граждане. Торжественное открытие школы состоялось 23 февраля 1926 года. Школа подчинялась штабу ОКДВА и находилась по адресу Красноармейская, 62. Отбор курсантов-добровольцев был делом комсомола и республиканской Военно-врачебной комиссии. У желающих учиться учитывался уровень образования и состояние здоровья. К требованиям военной службы подходили немногие. Срок обучения с учетом специфических условий Севера и недостаточного общеобразовательного уровня курсантов был продлен на три месяца.

Помимо военной учебы, в школе особое внимание уделялось физической подготовке будущих младших командиров. Курсанты были физически развиты, выносливы, отличными лыжниками, меткими стрелками. Повышение роли физкультуры и спорта в подготовке народа к защите Отечества в 1930-е годы проявилось и в культивировании военно-прикладных видов. Большое значение имело введение комплекса ГТО - "Готов к труду и обороне" (I ступень - 1931 год, II ступень - 1932-й, БГТО - 1934-й), который лег в основу программы всех учебных заведений. Курсанты и выпускники школы всюду отличались подтянутостью, аккуратностью, дисциплинированностью и активностью в спорте и работе.

Попробуем проследить боевой и трудовой путь участников лыжного перехода с

помощью архивных документов, статей историков и журналистов, писем, воспоминаний и документов хранящихся у детей и родственников. Многие жители республики данный лыжный переход не оставили равнодушным, а многие и сегодня не знают, но удивляются смелости молодых людей. В лыжном переходе участвовали курсанты одного года рождения, однокурсники и инициатор похода Якутск-Хабаровск Наумов Гурий Васильевич. Он родился в 1905 году в д.Чикан Жигаловского района Иркутской области, но с двух лет жил в с.Антоновка Нюрбинского района. В семье Наумова Василия было десять детей. В революцию выбрал сторону красных. Гурий Васильевич красный партизан, участник Гражданской войны. Начал учиться, получать профессиональное образование в 1923 году. Окончил Нижегородскую пехотную школу командного состава РККА в 1926 г. Был направлен в Якутскую национальную военную школу в качестве политрука. В 1930 году командир взвода, комиссар. В 1939 году получил диплом Военно-политической академии им. В.И. Ленина.

Во время Великой Отечественной войны командир 838 СП 237 СД 38 армии, затем заместитель командира 237 СД, заместитель командира 211 СД, офицер оперативного отдела штаба 1-го Украинского фронта. Участвовал в освобождении Польши, Чехословакии, Венгрии, взятии Берлина. Служил в г. Томске и г. Улан-Удэ. Работал в Главном политическом управлении РККА. Всегда занимался лыжным спортом. За военные заслуги получил два ордена Красного Знамени (1943, 1945), орден Красной Звезды, орден Отечественной войны I и II степени (1943, 1944).

После войны поступил в аспирантуру и в 1951 году стал кандидатом географических наук. Гвардии полковник стал ученым экономистом по алмазам. Автор многих трудов по экономической географии ЯАССР и СССР, по развитию производительных сил в Вилюйском алмазосносном бассейне. На пенсии работал старшим научным сотрудником Института истории, естествознания и техники в г. Москве.

Рогожин Николай Гаврилович, уроженец села Амги. Родился 30.05.1913 году. В 1931 г. окончил Якутскую национальную военную школу и до 1938 г. служил в рядах Рабоче-крестьянской Красной Армии в качестве командира отделения, старшины этой школы. В 1934 году Николай Гаврилович за меткость стал ворошиловским стрелком и на индивидуальных соревнованиях по лыжам на дистанции 20 км. в городе Якутске занял I место. 21 ноября 1934 года был назначен председателем районного совета ОСОВИАХИМа Амгинского района. В 1936 году с командой лыжников участвовал в лыжном переходе Якутск - Алдан. В 1938 году стал членом ВКП(б) и постановлением бюро областного комитета партии был назначен председателем Центрального Совета Осоавиахима ЯАССР. В 1939 г. был назначен военруком и преподавателем допризывной военной подготовки в Якутском финансово-техническом техникуме, где работал до 20 июня 1941 г.

Добровольцем был призван на учебные сборы и отправлен на фронт. До отъезда на фронт любимой жене Каргузовой Анастасии Акакиевне он написал: "... Родина зовет, нельзя быть глухим и слепым..." Был

командиром взвода 261 отдельного лыжного батальона, который 10 февраля, вместе с (258, 259, 260 ОЛБ) были направлены в качестве пополнения в состав 3-ей ударной армии, которая в составе войск Северо-Западного фронта Красной Армии участвовала в Демянской наступательной армии в районе поселка Демянск. В феврале 1942 года, младший лейтенант Рогожин Н.Г. участвовал в боях на Молвотицком направлении с Демянской группировкой противника. По извещению Якутского объединенного райвоенкомата от 6 октября (№ р-6) 1942 г., младший лейтенант Н.Г. Рогожин "был убит под д. Воскресенской Ленинградской области. Похоронен был в д. Воскресенская".

Сабардахов Егор Афанасьевич, уроженец села Кулу Бэс 1-го Нерюктяйинского наслега Олекменского улуса. Родился в 1909 году. В 23 года стал курсантом ЯНВШ. Окончил 15 сентября 1933 г., в числе 63 выпускников седьмого выпуска школы. Как один из лучших выпускников был оставлен для продолжения военной службы в составе школы. Командовал отделением. Член партии. Прошел обучение в Якутской советско-партийной школе. Служил старшим писарем в военном комиссариате и в 1935 году младший командир был рекомендован на службу в органы госбезопасности республики. Работал на ответственной должности в системе КГБ, в звании майора, где работал до выхода на пенсию. Будучи пенсионером по призыву КПСС в числе "25 тысячников" работал председателем колхоза в Саньяхтахском наслеге. Старший офицер был семьянином, имел пятерых детей и прожил 49 лет.

Кисинянов Иван Иннокентьевич родился в 1912 году в Кюняйском наслеге Таттинского улуса. Хлебороб-колхозник. Якут. В 1932-33 гг. учился в ЯНВШ. Был физически развитым, выносливым курсантом. В результате скрупулезного отбора был зачислен членом команды для лыжного перехода. Когда началась Великая Отечественная война был призван и погиб в сентябре 1943 года. О боевом пути и о месте его гибели сведений не обнаружено. У него был сын, примерно 1937 г. рождения, которому он дал имя Патриот.

Прокопьев Павел Никитич, родился в 1912 году в эвенкийской семье из села Юдинское (2-й Эжанский наслег), Усть-Майского улуса. С 1920 года обучение стало массовым, и восьмилетний Павел поступил в первый класс Петропавловска, в первую Советскую двухклассную однокомплектную начальную школу. Учителем был выпускник учительской семинарии Николай Владимирович Васильев. Школа размещалась по воспоминаниям одних, в доме политического ссыльного Попова (или Николаева П.Ф.), в ней обучались дети всего второго Эжанского рода. Эжанский род включал в себе поселения по речкам Хатарган, Мокуя, Аппа, а также окрестности Петропавловска и Троицка местности Толон и Сюзяй. Жители с.Юдинское славились, как превосходные охотники и стрелки.

По инициативе учителя Васильева Н.В. при содействии главы наслега Попова Алексея Алексеевича начали строительство школы. Крестьяне жертвовали 20 голов рогатого скота, пушнину, главным образом белки, одну лошадь, заготовили бревна. Был заложен фундамент, построено пятистенный амбар с погребом. Но достроить не удалось из-за гражданской войны. У Васильева обучалось 10 детей. В 1921 году Васильев был демобилизован в Красную армию командиром отряда, занятия в школе прекращаются. Они возобновляются только в 1923 году. Учительницей назначается Любовь Александровна Асламова. Школа в это время находилась в доме Сильвестра Бутковского. С 1924 года в Петропавловской школе работает учительницей Мохначевская Мария Георгиевна. Мальчик превратился в смышленного юношу, который быстро вынырнул в работу. В 1930 году вступил в комсомол. Работал в городе Якутске на кирпичном заводе. В 1931 году окончил трехмесячные курсы трактористов и стал работать в Мархинском зерносовхозе пригорода Якутска.

В 1932 году был зачислен курсантом ЯНВШ. Получив аттестат выпускника через одиннадцать месяцев, где было написано, что Прокопьев П.Н. проявил себя как самостоятельный, инициативный, смелый командир, быстрый в принятии решений и упорный в их проведении. Овладел учебными предметами: политподготовка, командирские навыки, тактическая подготовка,

стрелковая подготовка, строевая и физическая подготовка, топография, уставы: дисциплинарный, караульный и внутренний, военно-санитарная подготовка. 15 сентября 1933 года был удостоен звания "отделенный командир". По окончании ЯНВШ поступил в распоряжение наркома республики. Был направлен в Усть-Майский район, где работал председателем колхоза в Жудинцах. В 1938 году младший командир запаса окончил в Якутске краткосрочные курсы и был направлен специалистом земельного отдела Анабарского района.

В годы войны работал в Нордвинской нефтедобывающей экспедиции в Красноярском крае до 1947 года рабочим, бурильщиком, сменным мастером на нефтепоисковых работах, проведенных на берегу моря Лаптевых. Указом Верховного Совета СССР от 06 июня 1945 г. награжден медалью "За доблестный труд в Великой Отечественной войны 1941-1945 гг.". Член партии с 1957 года. В 1967 году в Амге с ним встретился полковник Петр Никитич Токарев. Сдержано рассказал Павел Никитич о своем участии в лыжном переходе: "Большие сложности в пути возникли, когда двигались по горным хребтам, перевалам, где свирепствовал сильный ветер, который сметал с дороги снег, приходилось снимать лыжи, тащить их волоком или на себе".

Много лет работал в системе торговли Амгинского района и стал "Отличником торговли СССР". Родные Павла Никитича помнят его скромным, культурным и чрезвычайно трудолюбивым человеком. Истинным интеллигентом, много читал, изучал материалы партийных съездов, конференций. О лыжном переходе знает со слов Павла Никитича, что "в 1932 году объявили в ЯНВШ набор на лыжный поход. Записалось 13 человек и после длительных тренировок и жесткого отбора набрали команду из шести человек. Утром 15 января весь коллектив Якутской национальной военной школы выстроился для проводов команды в дальний и очень сложный поход. В пути команда встречала очень много трудностей. Были одеты только в шинель. Были лютые морозы. Ночевали в небольших ямщицких избушках. Половину шинели стелили на земляной пол, половиной укрывались, но это не спасало от холода. Сам путь был очень сложным для лыжного перехода, во многих местах ветром полностью выметало снег, и невозможно было идти на лыжах, поэтому приходилось много идти пешком.

До Хабаровска добрались 17 марта 1933 года (в разных источниках даются разные даты или количество дней). Встретили с почестями, было много встреч с населением и бойцами Краснознаменной Дальневосточной армии. Об этом легендарном походе много писали в газетах. Всех членов команды наградили грамотой легендарного полководца Блюхера, малокалиберной винтовкой с патронами и наручными часами. Для школы вручили полный комплект музыкальных инструментов. Вернулись в Якутск через Иркутск, только в июне".

Иванов Иван Николаевич (везде Иванов В., считаем что это опечатка), родился 1912 году в Мегино-Кангаласском улусе. Выпускник школы 1933 года. Член ВКП(б) с 1939 г. Работал заведующим военным отделом, начальник районной конторы связи в с.Маяя. В 1995 году Иван Николаевич стал Почетным гражданином Мегино-Кангаласского улуса.

Выпускники и командиры среднего состава Якутской национальной военной школы это пример мужества, героизма, твердости духа в выполнении боевого и гражданского долга, беспримерной преданности идеалам того времени и интересам общества и верности родине. Они показали себя доблестными воинами на полях Великой Отечественной, в мирном созидательном труде и всегда находились в первых рядах.

Мы не можем лично поблагодарить детей и прадедов за их подвиги и труды, но мы можем сохранять память о них и передавать её своим детям. Если дети будут знать и помнить историю родины, родных, их уже невозможно будет обмануть и запугать. Если им будет известно, какую роль их род сыграл в истории страны, они будут относиться к ней с любовью и уважением. Не должна быть стерта историческая память.

Нина ПЕРФИЛЬЕВА.

- Ийэ сыла -

Арагаччылыы сылдыар аанньалбыт

Ааспыт кэм чэхчылар кэрдөрүнэн, 1941-1945 сылларга Аба дойдуну көмүскүүр сэрии ыарахан содула хас биридди саха киһитин дьылбатын тумнубатаба.

Биһиги төрөппүттэрбит, ийэбит Федорова Варвара Петровна уонна аҕабыт Винокуров Иннокентий Иннокентьевич оҕо саастара сэрии сылларыгар түбэһэн, бэрт үгүс мүһүлгэни көрсүбүттэрин, оҕотук кэмнэригэр улахан киһилии оттомурбуттарын, утум салбанар ыйааҕар тыһынаах ордубуттарын, кэлин ыйадыа кэспиллэрэ.

Күн сири кэрдөрбүт күн күбэй ийэбит, Федорова Варвара Петровна 1928 сыллааха тохсунньу 19 күнүгэр Көгөччөргө күн сири кэрбүтэ. Аҕа Бөтүччэх Бүөтүр кини алталааҕар сэбиргэхтэтэн өлбүт. Ийэтэ Маарыя "Кыһыл Сухаһыт" холкуоска субай сүөһү көрүүтүгэр үлэлиирэ. Онон аҕата өлүбүттэн ийэтигэр көмөлөһөн улааппыта. "Аҕам наһаа булчуг, үлэһит буолан дэлгэйдик олорубуппун. Кини суох буолаатын кытта олохпут ыраабыта," - диэтти.

1939 сыллааха маннайгы кылааска Кутуйах Харах оскулатыгар киирбит. Хонтойтон төрдүү буолан, Настаа, Өкүлүнэ, Боллостуур, ийэбит биригэр үөрэнэллэр эбит. Бэйэ-бэйэлэрин көхтөрүгэр кэллэллэрин-баралларын, үөрэхтэрин да ыарыҕаппакка, аара оонньоон аралдьыйан, дурда-хаха буолсан, наһаа илээтих сылдыбыттар. Ол доҕордуу сыһыаннарын, бу орто дойдуттан барыахтарыгар диэри ыһыктыбатахтара.

Сэрии буолан, ыарахан олох кыһарыйан, ийэбит түөрт кылааһы эрэ бүтэрбит. Эр дьону сэриигэ хомуйаннар, холкуоска үлэһит иили тийбэккэ, улахан дьону кытта тэнгэн, түүнү-күнүһү аахсыбакка, ыһыга оҕус сизээн, от мунһан, бурдук хомууругар, кыһын ийэтин кытта сүөһү көрүүтүгэр үлэһэн, көлөһүн күнэ аахсарым диэн кэспирэ. Онтуларын бурдугунан, этинэн, арынан, чэйинэн, табааҕынан биэрэллэрэ, харчы диэн суоҕа диэрэ. Ас кырыымчык, үксүгэр уу судураан аһылыгынан, суоратынан, холбуй үүт бөлөнөбүнэн сылдыбыттар. Күһүн бааһынаттан тохтубут бурдук куолаһын, туораабын хомуйдаха, оробуттааҕар ордук кытаанах буруйга тиксэн, оннооҕор күһэлэн үлэлээх хаайыга быттал-

лара. Олох итинник ыараханын үөһэ аны сут-кураан буолан эрэй-дээбит. Холкуос салалтата сатабыллаах буолан, дьэнкэрэн өлүү улаханник тахсыбатаба, биэр эмэ баара диэрэ.

Тойотторо: "Үчүгэйдик үлэлээн, оччоҕо өстөөбү кыайабыт", - диэн дьону көбүлүүллэрэ үһү. Кыайы буолбутун истэн, Хонтойго улаханнарын, оҕолуун үөрүү-көтүү бөҕө буолбуппун, дэлэчи алаады сизибипит диэн ахтара. Антон сыһыа-бааһа олох көнөн барбыт. Сэриигэ барбыттар эргиллэн, холкуос үлэтэ-хамнаа өссө тупсубут. Биһиги эһэбит Дьондуор төрөппүт икки уолаттара сэриигэ ынгырыллан, Ньюкулайа сэрии саҕаланытыгар сураба суох сүппүт, оттон таайыт Баһылай 1947 сыллааха эргиллэн кэлэн, дьоммут наһаа үөрбүттэрэ - диэрэ ийэбит.

Ийэбит сэрии кэмнээһи үлэтэ Сталин мэтээлинэн бэлиэтэммитэ. 1947 сыллааха Маарга МТС учаастага тэрриллэн, 3 ыйдаах тыраахтарыстар куурустарыгар Хангаластан Семенова Акулина Поликарповналыын үөрэммиттэр, онон Өкүлүүнэлиин нэһилиэкпитигэр бастакы тыраахтарыстарбыт диэн киэн туттара. Ол саҕана МТС дирэктэринэн Яковлев Афанасий Семенович үлэлиирэ үһү. Кини кэнииттэн Иванов Корнил Тимофеевич, Котоконов Марк Николаевич дьо-

һуннаахтык үлэлээбиттэр. Онон үөрэнэ сылдьан, "Саһаан Аартыгар" бириистэнгэ диэри маһы тэлгэтэн суол уонна муста онууугар үлэлэспит.

Кууруһу бүтэрэн, Гаврильев Николай Елисеевичка солбук тыраахтарыһынан, ыһыга бырысыапыһынан 1955 сыла диэри үлэлээбитэ. Кыһын тиэхиникэ өрөмүөнүгэр, сааһын бааһына таһаастааһыныгар, күһүнгү орус ыһыгыгар икки симиэнэн үлэлиир эбиттэр. Уоттааха сана бааһыналары онорбуттар. Бары эдэр боуламмат сиргэ хонон, икки нэһилиэгинэн көһө сылдьан үлэлиирбит диэн кэспирэ. Ычат биригээдэтин Алексеев Алексей салайара.

От үлэтигэр тыраахтыр агрегаттара 1949 сыллаахтан туттуллан барбыттар. Бастакы тыраахтырдар ХТЗ этилэр, онон дыахтар аймах ытыгарыгар боростуой, чэпчэки эбиттэр. 1955 сыл тохсунньу туттан 1961 сыл күһүнүгэр диэри Ынахсыкка электрической уоту биэрэр локомотивыга биригэр эмин дэһэн улааппыт уолуунун, Иванов Николай Данилович - Боллостуурдуун Котоконов Марк Николаевич анааһынан үлэлээбитэ. Ол локомотивы, бөдөһүтүллүбүт "Карл Маркс" холкуоска 1955 сылга бэрэссэдэтэлинэн талыллыбыт Котоконов Марк Николаевич Амакинская экспедициясы салалтатын кытта

шефскэй көмөнү олохтоон, аҕалан туруорбуттар. Ильич уота Ынахсыт дэриэбинэтигэр олохтоохтук ыам ыйын 1 күнүттэн бэриллэн барар. Ол маай бырааһынныгынан олохтоохтор шефтээх тэрилтэлэрин кытта бэлиэтээбиттэр.

Салгы локомотив таһыгар электромельница туруорбуттар, онтон мас эрбиир циркулярка үлэлэппиттэр. Антон салгы ДЭС-30 электростанция аҕалылыбыт. 1960 сыллааха ДЭС-60 электростанцияны туруорбуттар. Уоту түүнүгү өтүгэр биэрбэттэр эбит. Ити станцияларга биһиги ийэбит Варвара Петровна 1961 сыл күһүнүгэр диэри, оттон Николай Данилович 1966 сыла, Маартан улахан электростанция уот биэриэр диэри үлэлээбиттэр. Онон аныгылыы эттэххэ, ийэбит нэһилиэгэр дыахталлартан бастакы тыраахтарыс уонна соҕоток энергетик дыахтар буолар.

Ийэбит 4 кыра оҕолоох буолан, 1961 с. Хангаласка сана улахан интернат аһылыгытыгар остуораһынан көһөн, 1987 сыла диэри үлэһэн, бочуоттаах сынныаланҥа тахсыбыта.

Ийэбит сэдэх идэлээбинэн киэн туттабыт. Кини дьэтигэр уотугар түргэн туттунуулаах, ыраас-чэбэр, миннигэс астаах, үөрүннэн этэ. Аҕабытынаан Иннокентий Иннокентьевичтын 1955 сыллааха ыал буоланнар, 8 оҕолонон, 47 сыл эйэ-дэмнээхтик

олорон, бу орто дойдуттан барбыттара. Ийэбит дьонго-сэргэбэ биллибэт эрэри, наһаа үчүгэйдик ыллыыра, иккиэн эмиэ ыллыыллара.

Дьоммут төһө да ыарахан үлэлээх буоллаллар, наар "үлэни өрө тутун", дьоллоох киһи үлэлиир" диэр кэс тылларын толорон, чиэстээхтик үлэлээн, бочуоттаах сынныаланҥа олоробут, оҕолорбутун, сиэннэрибитин такайабыт. Кинилэр олохторун билигин 5 оҕолоро, 22 сиэннэрэ, 33 хос сиэннэрэ, 2 хос-хос сиэннэрэ салгыыллар.

Дьоммут олорон ааспыт олохторун кэспир, билиһиннэрэр, үйэтигэр ытык иэспит - диэн суруйбут ахтыгытын түмүктүүр Валентина Николаева.

Ньюрба оройуонун Ханалас нэһилиэгин Бочуоттаах олохтооҕо, Арасыйыа биэрэһиниэргэ үтүөлэрин иһин уонна өрөспүүбүлүкэбэ 25 улуус уопастыбаннай түмсүүлэрин сомоҕолуур "Эйгэ" уопастыбаннай тэрилтэ "Норуот билиниитэ" бэлиэлэрин хаһаайына, Хангалас нэһилиэгин "Алаас хотуна" уопастыбаннай түмсүү көхтөөх уопастыбанньыга, бочуоттаах сынныаланҥа олоҕор Валентина Егоровна Николаева ахтыгытын бэчээккэ бэлэмнээтим

Валентина САРТАЕВА-ВАСИЛЬЕВА.
Дьокуускай.

- Образование -

Дошкольники Ньюрбы сдают нормы ГТО

«Будь готов к труду и обороне» - программа физкультурной подготовки в общеобразовательных, профессиональных и спортивных организациях Союза ССР, основополагающая в единой и поддерживаемой государством системе патриотического воспитания молодежи. Программа существовала с 1931 по 1991 год. Охватывала население в возрасте от 10 до 60 лет и был направлен на физическое развитие и укрепление здоровья граждан. С 2013 года в России началось возрождение комплекса ГТО в новом формате, где дошкольники 6-7 лет сдают свои нормы ГТО.

Целями Всероссийского физкультурно-спортивного комплекса «Готов к труду и обороне» являются: Укрепление здоровья, гармоничное и всестороннее развитие личности, воспитание патриотизма. Задачи:

- познакомить детей с прог-

раммой ГТО и традицией их проведения;

- развивать двигательные навыки и физические качества детей;

- совершенствовать физические способности.

С 2018 года все дети старшеподготовительных групп ДОУ Ньюрбинского района стали регистрироваться на сайте ГТО.ру и сдавать нормативы комплекса.

31 мая 2022 года на спортивной площадке МБОУ «Убоянская СОШ» прошел первый физкультурно-спортивный фестиваль «Дошкольники Ньюрбы сдают нормы ГТО!». Организаторами мероприятия были дошкольный отдел МКУ «Управление образования Ньюрбинского района», МКУ «Управление физкультуры и спорта Ньюрбинского района», методическое объединение инструкторов по физической культуре ДОУ Ньюрбинского района.

Всего приняло участие 12 ко-

манд ДОУ Ньюрбинского района. Дети сдавали нормативы ГТО по 3 видам норм. Соревнования под руководством главного судьи Сидорова С.Г., инструктора по физкультуре МБДОУ ЦРР-дс «Сайды» с. Ньюрбачан, прошли очень организованно, слаженно, интересно. Он является постоянным экспертом республиканских конкурсов «Воспитатель года», «Форум мужчин-педагогов». Также в судействе приняли активное участие тренеры МБУ ДО «ДЮСШ» Сидорова Н.А., Иванова А.В.

На открытии I Фестиваля приняли участие начальник МКУ «УОНР» А.П. Аргунова, которая отметила важность этих соревнований и пожелала всем юным участникам успехов и побед, также присутствовали заместитель начальника Е.М. Котоконова, специалист МКУ «УФИС» А.Н. Никитин, работники и педагоги ДОУ, родители и дети.

Украшили открытие мероприятия дети МБДОУ ЦРР-дс Ромашка» с. Антоновка: победитель республиканского турнира по художественной гимнастике Ли София, тренер Александрова М.А., команда-победитель девочек районных соревнований по фитнес-аэробике, руководитель Васильева Н.Е., также с удовольствием прослушали песни в ис-

полнении ансамблей детского сада «Родничок», «Кыталык» г. Ньюрба.

В итоге соревнований выявлены следующие победители: *Бег на 30 метров (мальчики):*

1 место – Харитонов Кирилл, МБДОУ ЦРР-дс «Тулукачан» г. Ньюрба.

2 место – Саввинов Реас, МБДОУ ЦРР-дс «Сайды» с. Ньюрбачан.

3 место – Созонов Никита, МБДОУ дс «Кыталык» г. Ньюрба.

Прыжок в длину с места (мальчики):

1 место – Саввинов Реас, МБДОУ ЦРР-дс «Сайды» с. Ньюрбачан.

2 место – Обоев Артем, МБДОУ ЦРР-дс «Биһик» с. Антоновка.

3 место – Егоров Денис, МБДОУ ЦРР-дс «Сардаана» г. Ньюрба.

Гибкость (мальчики):

1 место – Егоров Денис, МБДОУ ЦРР-дс «Сардаана» г. Ньюрба

2 место – Наумов Вова, МБДОУ ЦРР-дс «Светлячок» г. Ньюрба

3 место – Портнов Тимур, МБДОУ ЦРР-дс «Светлячок» г. Ньюрба.

Бег на 30 метров (девочки):

1 место – Саввинова Айсилена, МБДОУ дс «Кыталык» г.

Ньюрба.

2 место – Степанова Милана, МБДОУ ЦРР-дс «Аленушка» г. Ньюрба.

3 место – Егорова София, МБДОУ ЦРР-дс «Светлячок» г. Ньюрба.

Прыжок в длину с места (девочки):

1 место – Степанова Милана, МБДОУ ЦРР-дс «Аленушка» г. Ньюрба.

2 место – Саввинова Айсилена, МБДОУ дс «Кыталык» г. Ньюрба.

3 место – Саввинова Вера, МБДОУ ЦРР-дс «Ромашка» с. Антоновка.

Гибкость (девочки):

1 место – Саввинова Алиса, МБДОУ ЦРР-дс «Тулукачан» г. Ньюрба.

2 место – Иванова Сайнаара, МБДОУ ЦРР-дс «Аленушка» г. Ньюрба.

3 место – Никитина Эля, МБДОУ ЦРР-дс «Лесная сказка» г. Ньюрба.

В командном зачете абсолютными победителями стали:

1 место – команда МБДОУ ЦРР-дс «Аленушка» г. Ньюрба.

2 место – команда МБДОУ ЦРР-дс «Светлячок» г. Ньюрба.

3 место – команда МБДОУ ЦРР-дс «Биһик» с. Антоновка.

Вот и прошел наш I физкультурно-спортивный Фестиваль «Дошкольники Ньюрбы сдают нормы ГТО!». Пожелаем всем участникам здоровья, побед, радости. Надеемся, что в следующий раз будет еще больше участников этого интересного Фестиваля!

Управление физкультуры и спорта Ньюрбинского района.

– **Маны билэбин дуо** –

Тыа хаһаайыстыбатын сизмэтин баартыйанан атыылааһынга, тийээһингэ — ирдэбил

Бу сыл саҕалананытын түмүгүнэн Россельхознадзор Саха сиригэр Управлениетын фитосанитарнай салаатын судаарыстыбаннай инспектордөрү 600 тыһыынчаттан тахса бакыаттаах тыа хаһаайыстыбатын үүнээйитин сизмэтин хонтуруоллаатылар, ол эбэтэр "Государственный реестр селекционных достижений семян сельскохозяйственных растений допущенных к использованию" реестрдары кытта тэнгэнэн көрүү түмүгүнэн, 34 тыһыынчаттан тахса оҕуруот аһын сизмэтэ бу этиллибит реестрга кирибэтэбиттэн, сизмэлэр атыга барбаттарын туһунан сэрэтэр суруктар, нууччалыы эттэххэ, предостережениелар бэриллинэр.

Управление иһитиннэрэринэн, тохсунньу 1 күнүттэн Арасыйыа Тыа хаһаайыстыбатын министриэтибэтин 2020 сыл от ыйын 31 к. 443 №-дээх уурааба "Об утверждении Порядка реализации и транспортировки партий семян сельскохозяйственных растений" ирдэнэр.

Бу бэрээдэк тыа хаһаайыстыбатын сизмэтин баартыйанан атыылааһынга, тийиини кытта кэккэ докумуоннардаах буолуохтаабын ирдиир. Холобура, бу ирдэбилгэ тыа хаһаайыстыбатын үүнээйитин сизмэтэ ханна үүммүтүн, сортовой уонна посевной хаачыстыбатын көрдөрөр, тас хаба, маркировка хайдах буолуохтаабын сурулуохтаах.

Бэрээдэк Балаһыанньата тыа хаһаайыстыбатын сизмэтинэн дьарыктанар тэрилтэлэргэ, чааһынай дьонноргу, урбаанньыттарга эрэ буолбакка, кыралаан атыылыыр, эргинэр сирэйдэргэ эмиэ туһаайыллар.

Россельхознадзор Саха сиригэр салаатын инспекторэ **СВИНОБОВ Сергей Иннокентьевич.**

– **Право** –

Соблюдайте правила ношения оружия

ОЛРР по (Нюрбинскому и Сунтарскому) районам Управления Росгвардии по Республике Саха (Якутия) призывает граждан к неукоснительному соблюдению законодательства в области оборота оружия. В соответствии с федеральным законом № 150 от 13.12.1996 года "Об оружии" гражданам запрещается ношение огнестрельного оружия при проведении массовых публичных мероприятий, во время нахождения в местах, ориентированных на проведение досуга и развлечений. Запрещено ношение огнестрельного оружия в состоянии алкогольного опьянения, а также ношение гражданам огнестрельного оружия ограниченного поражения на территориях образовательных организаций.

Тем владельцам, кто в праздники запланировал уехать на отдых и надолго покинуть своё жилище, следует убедиться, что оружие заперто в сейфе и доступ к ключам от него посторонним лицам невозможен. Для надёжности можно воспользоваться услугами по охране имущества и квартир государственной вневедомственной охраны. Кроме этого, владельцам оружия следует помнить, что из окна, у подъезда, во дворе, на поляне за домом - это стрельба из оружия в неотведенных для этого местах.

За данное деяние санкцией статьи 20.13 КоАП РФ предусмотрено с конфискацией оружия и патронов к нему наложение административного штрафа в размере от сорока до пятидесяти тысяч рублей, либо лишения права на приобретение, хранения и ношения оружия на срок от полутора до трёх лет.

Также следует знать о статье 213 УК РФ "Хулиганство", санкция которой за грубое нарушение общественного порядка, выражающее явное неуважение к обществу, совершенное с применением оружия или предметов, используемых в качестве оружия, предусматривает значительный штраф, обязательные, принудительные работы, либо лишение свободы.

ОЛРР по (Нюрбинскому и Сунтарскому) районам Управления Росгвардии по РС (Я).

Вниманию руководителей!

Акционерное общество "Кировский угольный разрез" с 01 января 2022 г. является региональным оператором по обращению с твердыми коммунальными отходами (ТКО) Республики Саха (Якутия) по Нюрбинской зоне. В связи с этим предлагаем Вам заключить с нами договора на оказание услуг по вывозке ТКО.

Можете связаться с нами по телефону 8 (4112) 319712, заявку направлять электронный адрес: oao.kirov12@mail.ru

Адрес Общества: г. Нюрба, ул. Ст. Васильева д.33, здание ТЦ "Нюрба-Молл", 3 этаж, кабинет №18.

Администрация АО "Кировский угольный разрез".

Мин 1963 сыллаахха "Бэс Атах" ферматыгар Захарова Мария Титовна, Семенова Аида Семеновна диэн кыргыттары кытары бииргэ ньириэи көрөн үлэлээбитим. Онтон ылата "Нюрба" сопхуоска ыанньыксыттан биэнсийэбэ тахсыбытым. Билигин сааһым да син барыста эрээри доруобуйам баҕас баар, арай кулгаахпынан истибэт таас дьүлэйбин эрээри уолум слуховой аппарат сурунан ылан биэрэн син истэбин.

Ыам ыйын 22, Ньюкуола күнүн "Бэс атахха" атаардылар, чэйдээтилэр. Миигин үлэлээн ааспыт киһи быһыытынан ыгырбатахтара эрээри, массына кэлэн илдьибитэ. Тэрээһин үчүгэй сүрдээх. Ас-үөл элбэх. Киэһэ 7 чаас саҕана дьибэр кэлээри туран уолбар кыра эт оҕото ыллым, онуоха биригэдьирип түөкүн киһини этэр курдук "ылбатаххына сааммат" диэтэ. Үйэлээх сааспар Антоновкаба олордум, түөрт оҕом төрөөбүт

– **Редакция почтата** –

Хомойдум даҕаны

төрүт сирдэрэ, бэйэм араас үлэни чиэстээхтик, түөкүнэ суох үлэлээн бүтүбүм дии. Билигин сааһым да ыраатта эрээри салалта халы-мааргы сыһыаньтан аһара хомойдум.

Бырааһыннык ортотугар тугу да саргарбатабым, дьон настырыанньата түһүөбэ диэн. Онон салалтаба хомолтобун хаһыат нөнгүө тиэрдэбин.

Доруобуйам баар, бэйэбин, уолаттарбын билигин да көрөн-харайан олоор кыахтаахпын. Ону дьон ортотугар кулуупка уруккута дьүөгэм Захарова Аграфена барахсан уола киһини хараардаргына сангардаба үһү. Манна салалта мээрэ ылыан наада дии саныбын.

Биир сыл дьонноргу барыларыгар ха-

ра саһыл, норка бэргэһэ бөбө биэрдилэр, онтон миэхэ сирэйи кролик бэргэһэ тиксибитэ. Эдэр эрдэһинэ мин да араас үлэни үлэлээбитим: сэбиэт, суут сэкиритээрэ, хонуу биригэдьирир буолан үлэлээн ааспыт кэмнэрдээбим. Ол оскуолаба үчүгэйдик үөрэммитим, дьонго сыһыаным үчүгэйдик түмүгэ буолар. Билигин да дьонго сыһыаным куһаҕан дии санаабаппын. Ангардас, тулаайах эрээри тугу дьону кытта тордуоктаһа сылдыһамый, хайа уонна оҕолорбун саныбын, тулаайах киһи быһыытынан.

Онон сопхуоһум салалтатыттан хомойдум даҕаны.

КОБЯКОВА Мария Ивановна.

– **Нюрбинская ТИК** –

РЕШЕНИЕ №43

от 23 мая 2022

На основании ч. 9 ст. 9 Федерального закона от 14 марта 2022 г. №60-ФЗ "О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации"

Нюрбинская территориальная избирательная комиссия решила:
Начать сбор предложений для дополнительного зачисления в резерв составов участковых избирательных комиссий.

ПЕТРОВА Н.С., председатель.

Сообщение

Нюрбинской территориальной избирательной комиссии о сборе предложений для дополнительного зачисления в резерв составов участковых комиссий

Нюрбинская территориальная избирательная комиссия сообщает о сборе предложений для дополнительного зачисления в резерв составов участковых избирательных комиссий Нюрбинского района.

Предложения по кандидатурам для зачисления в резерв составов участковых комиссий принимаются Нюрбинской территориальной избирательной комиссией до 04.06.2022 г. по адресу: г. Нюрба, ул. Ленина, 31 с 09.00 до 18.00 часов, с 13.00-14.00 перерыв на обед, справки по тел.: 2-36-35.

При внесении предложений по кандидатурам для дополнительного зачисления в резерв составов участковых комиссий необходимо представить:

Для политических партий, их региональных отделений, иных структурных подразделений:

Решение полномочного органа политической партии либо регионального отделения, иного структурного подразделения политической партии о внесе-

нии предложения о кандидатурах в резерв составов участковых комиссий оформленного в соответствии с уставом политической партии.

Для иных общественных объединений:

1. Нотариально удостоверенная или заверенная уполномоченным на то органом общественного объединения о внесении предложения о кандидатурах в резерв составов участковых комиссий, оформленное в соответствии с требованиями устава.

2. Решение полномочного органа общественного объединения о внесении предложения о кандидатурах в резерв составов участковых комиссий, оформленное в соответствии с требованиями устава, либо решение по этому же вопросу полномочного (руководящего или иного) органа регионального отделения, иного структурного подразделения общественного объединения, наделенного в соответствии с уставом общественного объединения правом принимать такое

решение от имени общественного объединения.

Для иных субъектов права внесения кандидатур в резерв составов участковых комиссий:

Решение представительного органа муниципального образования, протокол собрания избирателей по месту жительства, работы, службы, учебы.

Кроме того, всеми субъектами права внесения кандидатур должны быть представлены:

1. Письменное согласие гражданина Российской Федерации на его назначение членом участковой избирательной комиссии с правом решающего голоса, зачисление в резерв составов участковых комиссий.

2. Копия паспорта или документа, заменяющего паспорт гражданина Российской Федерации, содержащего сведения о гражданстве и месте жительства лица, кандидатура которого предложена для зачисления в резерв составов участковых комиссий.

– **ГИМС предупреждает** –

Будьте осторожными на воде

контрастной чувствительности глаз, уменьшается дальность видимости объектов и не различаются их цвета, падает острота зрения.

Напоминаем, что в соответствии со статьей 11.8 КоАП РФ "Нарушение правил эксплуатации судов" в случае выхода маломерных судов на водные объекты до начала навигации судоводители несут административную ответственность.

Для предотвращения и недопущения несчастных случаев, ГИМС напоминает владельцам маломерных судов: до официального открытия навигации выход маломерных судов на водные объекты категорически запрещен!

Родители, педагоги, воспитатели, не допускайте детей к реке без присмотра взрослых! Предупредите их об опасности

нахождения вблизи рек или озер! Расскажите детям о правилах безопасного поведения на воде, запрещайте им шалить у воды, пресекайте лихачество!

Если вы оказались свидетелем несчастного случая на реке или озере, не теряться, а громко зовите на помощь, взрослые услышат и смогут выручить из беды или звоните по телефону Единой дежурно-диспетчерской службы спасения по сотовой связи - 101 и 112.

Государственная инспекция по маломерным судам рекомендует населению Нюрбинского района быть осторожными на водных объектах. Не подвергайте свою жизнь и здоровье опасности!

Вилуйское отделения Центр ГИМС ГУ МЧС России по РС(Я).

Месячник безопасности на водных объектах в летний период 2022 года

Уважаемые жители и гости Нюрбинского района, в целях снижения рисков несчастных случаев, связанных с гибелью людей на водных объектах в Нюрбинском районе на основании Распоряжения МР "Нюрбинский район" от 20 мая 2022 года № 945 с 01 июня по 01 июля 2022 года проводится месячник безопасности на водных объектах в летний период 2022 года.

В ходе проведения данного мероприятия основное внимание будет направлено на водные объекты - водоемы, озера, реки, а также несанкционированные, но излюбленные населением места отдыха, где преимущественно и случаются

трагедии.

Сотрудниками Вилуйского отделения Центра ГИМС ГУ МЧС России по РС (Я) будет организовано совместное патрулирование мест традиционно используемых для купания, с привлечением сотрудников МВД Нюрбинского района и Вилуйского ПСО ГКУ РС (Я) "Служба спасения" РС (Я).

В дошкольных учреждениях и детских оздоровительных лагерях будут проводиться профилактические занятия и беседы по правилам поведения людей на водных объектах, обучая правилам безопасного поведения на воде и исклю-

чения нахождения несовершеннолетних вблизи водоемов.

Вилуйское отделение Центра ГИМС ГУ МЧС России по РС (Я) напоминает: вода не только источник жизни на земле, но и скрытая опасность. Водная среда не прощает пренебрежительного отношения!

Соблюдение правил безопасности у воды поможет сохранить жизнь и здоровье вам и вашим близким!

Инспектор по основной деятельности Вилуйского отделения Центра ГИМС ГУ МЧС России по РС (Я) ЕФРЕМОВА К.А.

— Кэриэстэбил —

Өйбүтүгэр-санаабытыгар мэлдьи баар буолуо

Эдэр эрчимнээх, хомсомуол, спортсмен, тэрийэр дьобурдаах уолу таба көрөн хомсомуол бөлөбүн салайааччытынан, онтон райкомол инструкторынан талан, улахан олох аартыгар үктэммитэ. Салгыы Үрдүкү партийнай оскуоланы, Саха государственнай университетин нуучча тылын салаатын кэтэхтэн үөрэнэн билиитин хангатыммыта. Эппиэттээх үлэнигт буолбута. Василий Семенович төрөөбүт улууһун социальнай-экономическай сайдытыгар биллэр-көстөр кылааты киллэрсибитэ. Үрдүк културалаах, улахан бэрээдэктээх, үлэ дьонугар ытыктабыллаахтык сыһаннаһар боростуой, сэмэй үлэнигт киһи этэ.

Өр сылларга норуот хонтуруолун отделын салайан ситиһиилээхтик үлэлэппитэ. Оройуонга сана тэриллит нэһилиэнньэни үлэнэн хааччыыты тэрилтэ салайааччытынан ананан, элбэх эдэр ыччаты кэспэтин үөрэттэрэн промышленноска угууһаабыта, элбэх сыратын уурбута.

Оройуон бэтэрээннэрин сэбиэтин салайааччытынан, коммунистическай партия Нурбатаагы салаатын улахан ырыыга ылларыар диэри салайсыбыта.

Аҕабыт барахсан олох дойдутун дьынгээх патриота этэ. Сахалыы тойугу, ырыаны, оһуохайы аһара астына ыллыыра, хоһоонугар хоһуйара. Байандаах булчут. Дьолго биир хоһооно ырыа буолан дуораһыйа көппүтэ.

Мин тапталлаах кэргэним, аҕабыт, эһэбит дьыбэ-уокка солбуллубат аҕа баһылык, туллубат тутуах, ирдэбиллээх аҕа умнулубат холобура эрэ буолар. Олобун тиһэх күннэригэр диэри барыбытын такайа-салайа сыппыта. Оҕолоро, сиэннэрэ үлэ дьоно буолан, сүһүөхтэригэр туралларыгар, дьыбэ-уот онгостоллоругар тугунан да төлөмөт өнгөлөөх.

Тапталлаах аҕабыт, эһэбит сырдык, ыраас мөссүөнэ биһиги дууһабытыгар, өйбүтүгэр-санаабытыгар мэлдьи баар буолуо. Бидан дьылларга быраһаай, күндүтүк саныыр күндү киһибит.

Кэргэнэ Ирина Васильевна, оҕолоро, сиэннэрэ.

Биригэ үлэлиир кэлиэгэбитигэр Егорова Наталья Николаевна тапталлаах кэргэнэ
АФАНАСЬЕВ Николай Андреевич күн сириттэн туораабытынан оҕолоругар, сиэннэригэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Нурбатаагы Киин балыһа администрацията, профкома, Кухня кэлэктибэ.

Биригэ үлэлиир кэлиэгэбит Афанасьева Сардана Андреевна тапталлаах убайа
АФАНАСЬЕВ Николай Андреевич 51 сааһыгар бу дьыл ыам ыйын 24 күнүгэр соһумардык күн сириттэн туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Нурбатаагы Киин балыһа администрацията, профкома, ПСО кэлэктибэ.

Хангалас нэһилиэгин ытык кырдыаһаана, тыыл, үлэ бэтэрээнэ, убаастыыр сагаспыт
ИВАНОВА Марфа Калиновна Орто дойдуттан уһундук, ыраахан кыраабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Антоновкаттан Самсоновтар, Васильевтар, Алексеевтар.

Хангалас нэһилиэгин убаастанар олохтооҕо, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, Сата тимир уһун удьуора, биригэ үөрэммит кылааһынныкыт күн күбэй ийэтэ, 95 саастаах ытык кырдыаһаан
ИВАНОВА Марфа Калиновна ыраахан ырыыттан орто дойдуттан арааһытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Хангалас аҕыс кылаастаах оскуолатын 1976 с. Валентина Николаевна кылааһынныкыта.

Биригэ үлэлиир кэлиэгэбит Григорьев Валентин Николаевич тапталлаах ийэтэ СӨ Ытык бэлиэ хаһаайына
ИВАНОВА Марфа Калиновна ыраахан ырыыттан олохтон туораабытынан оҕолоругар, чугас аймактарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Н.И. Хангалас орто оскуолатын кэлэктибэ.

Күндү тапталлаах эбээбит, эдьийибит, үйэтин тухары медицинэ үлэстэбит медицинэ туйгун үлэнигтэ, тыыл бэтэрээнэ
ОСИПОВА Анна Михайловна ыраахан ырыыттан бу Орто дойдуттан ыам ыйын 24 күнүгэр хомолтолоохтук барытынан аймактарыгар, үлээннэхтэригэр, билэр дьонугар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Нурбаттан уола Миша, кийитигэ Надя, сиэнэ, кийитигэ, куораттан сиэннэригэр Шкулевтар, Осиповтар, Бечекановтар.

Улаханнык убаастыыр эдьийибит, өр сылларга сиртэрэнэн үтүө суобастаахтык үлэстэбит тыыл уонна үлэ бэтэрээнэ
ОСИПОВА Анна Михайловна уһун ыраахан ырыыттан бу Орто дойдуттан букатыннаахтык барытынан бары аймактарытыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Эн өр сылларга сиртэрэнэн үтүө суобастаахтык үлэстэбитин, үтүө майгын эдэр ыччаттарга холобур буолуо. Тыыннаахпыт тухары өрүү эйигин саныы сылдьаахпыт. Анна Михайловна, бидан дьылларга быраһаай!
Лугиновтар.

Тапталлаах, убаастыыр эдьийибит, Нурбатаагы терапевтискай отделение аҕабыт үлэстэбит, доруобуйа харыстабылын туйгуна, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, Нурба куорат олохтооҕо
ОСИПОВА Анна Михайловна уһун ыраахан ырыыттан күн сириттэн барытынан тапталлаах уолугар Миша, кийипитигэр Надя, сиэннэригэр, убайа Роман Михайловичка, балтыларыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Уолдэитэн, Аканаттан, Тааттаттан Протопоповтар, Маалыкайтан Степанова Рената Викторовна, Хорулаттан Дуя, Уйбаан, Уоһук дьыбэ кэргэттэрэ, Аһыматтан Мамаевтар, Чурапчыттан Барашковтар.

Убаастыыр эдьийибит, Доруобуйа харыстабылын бэтэрээнэ
ОСИПОВА Анна Михайловна уһун ыраахан ырыыттан олохтон туораабытынан быраатыгар Роман Михайловичка, сиэн быраатыгар Миша уонна кинилэр дьыбэ кэргэттэригэр дириг кутурбаммытын тиэрдэбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.
Дьокуускайтан, Бүлүүттэн Дора, Виктор Алексеевтар.

Убаастыыр эдьийибит, Доруобуйа харыстабылын бэтэрээнэ
ОСИПОВА Анна Михайловна уһун ыраахан ырыыттан олохтон туораабытынан быраатыгар Роман Михайловичка, сиэн быраатыгар Миша уонна кинилэр дьыбэ кэргэттэригэр дириг кутурбаммытын холбуубут.
Чуукаартан, Нурбаттан Давыдовтар.

Күндүтүк саныыр убаастыыр кырдыаһаан эдьийибит, Нурба олохтооҕо, Доруобуйа харыстабылын бэтэрээнэ
ОСИПОВА Анна Михайловна ыраахан ырыыттан күн сириттэн туораабытынан кутурбаммытын тиэрдэбит.
Балтылара Савиновтар, Егоровтар.

Күндүтүк саныыр, убаастыыр, доруобуйа харыстабылыгар өр сылларга үлэстэбит
ОСИПОВА Анна Михайловна ыраахан ырыыттан күн сириттэн барытынан чугас дьонугар, аймактарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Терания кэлэктибэ.

Тапталлаах ийэбит, эбээбит, хос эбээбит, Чапанда нэһилиэгин Бочуоттаах олохтооҕо, үлэ бэтэрээнэ, сэрии бэтэрээннэн огдообото
ДАВЫДОВА Мотрена Николаевна ыраахан ырыыттан ыам ыйын 26 күнүгэр 86 сааһыгар күн сириттэн барытын аймактарытыгар, билэр дьоммутугар улаханнык курутууан туран иһитиннэрэбит.
Уола, кыргытара, күтүөттэрэ, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ.

Чапанда нэһилиэгин Бочуоттаах олохтооҕо, сэрии кытыылаабын огдообото, 8 оҕо күн күбэй ийэтэ
ДАВЫДОВА Мотрена Николаевна 86 сааһыгар Орто дойдуттан туораабытынан биригэ үлэлиир кэлиэгэбитигэр Оксана Дмитриевна, оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, аймак-билэ дьонугар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.
"Чапанда нэһилиэгэ" МТ дьаһалтата, "Дьобур" НАДь кэлэктибэ.

Убаастыыр биригэ үлэлиир кэлиэгэбит, дьүөгэбит Надежда Дмитриевна тапталлаах ийэлэрэ, эбэлэрэ
ДАВЫДОВА Мотрена Николаевна ыраахан ырыыттан күн сириттэн туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Чапанда орто оскуолатын кэлэктибэ, профкома.

Биригэ үөрэммит дьүөгэбит Анфиса Дмитриевна тапталлаах күн күбэй ийэтэ, сэрии бэтэрээннэн огдообото, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, Чапанда нэһилиэгин Бочуоттаах олохтооҕо, элбэх оҕо ийэтэ, сиэн эбэтэ
ДАВЫДОВА Мотрена Николаевна бу олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
1976 с. ыһуустар.

Чапанда нэһилиэгин Бочуоттаах олохтооҕо, сэрии кытыылаабын огдообото, үлэ бэтэрээнэ
ДАВЫДОВА Мотрена Николаевна ыраахан ырыыттан 86 сааһыгар суох буолбутунан кийиттэригэр, санаспыттар Айта, биригэ төрөөбүттэригэр дириг кутурбаммытын биллэрэбит.
Аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.
Нурбаттан Прокопьевтар.

Тапталлаах балтым, эдьийибит Маруся уонна күтүөппүт Андрей тапталлаах уоллара
ЯКОВЛЕВ Леонид Андреевич соһучу олус хомолтолоохтук олохтон туораабытынан улаханнык курутууан туран хомолтобутун тиэрдэбит.
Эдьийиң Дуһуна, күтүөтүң Сергей уонна кинилэр оҕолорун дьыбэ кэргэттэрэ.

Күндүтүк саныыр дьоммутугар Мария уонна Андрей Яковлевтарга, убайларыгар Михаилга, Максимига, балтыгар Сарданага, күтүөттэригэр, кийипиттигэр уонна кинилэр оҕолоругар тапталлаах уоллара, бырааттара, убайдара, Маалыкы элиэннэтин олохтооҕо
ЯКОВЛЕВ Леонид Андреевич хомолтолоохтук күн сириттэн барытын улаханнык курутууан туран бары аймактарыгар, табаарыстарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Нурбаттан сангаскыт Клавдия Яковлевна уонна киһи оҕолоро.

Түмүк нэһилиэгин Герой ийэтигэр Спиридонова Лидия Николаевна, оскуолабыт үлэнигитигэр Анна Владимировна уонна бары биригэ төрөөбүттэригэр, аймактарыгар тапталлаах кыһа, балтылара, эдьийдэрэ
Валюша элэр сааһыгар ыраахан ырыыттан олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Маар орто оскуолатын кэлэктибэ.

Маар орто оскуолатыгар биригэ үөрэммит дьүөгэбит
Валюша элэр сааһыгар ыраахан ырыыттан күн сириттэн күрэммитинэн ийэтигэр Лидия Николаевна, кэргэнигэр Павел Васильевичка, биригэ төрөөбүттэригэр, бары аймактарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Маар орто оскуолатыгар биригэ үөрэммит добогторо.

Нурбатаагы Техническай лицейгэ биригэ үөрэммит дьүөгэбит, Нурба Маарыттан төрүттээх, Дьокуускай куорат Олох-дьаһах хаһаайыстыбатыгар тутуах исписэлиининэн үлэстэбит
ПЛАТОНОВА (СПИРИДОНОВА) Валентина Владимировна ыраахан ырыыттан соһучу олохтон барытын ийэтигэр Спиридонова Лидия Николаевна, кэргэнигэр Платонов Павел Васильевичка, биригэ төрөөбүттэригэр, чугас дьонугар кутурбаммытын тиэрдэбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.
Нурбатаагы техникескай лицейи 2005 с. биригэ бүтэрбит добогторо.

Күндүтүк саныыр балтыгыгар Спиридонова Лидия Николаевна тапталлаах кыһа
ПЛАТОНОВА Валентина Владимировна - Валюша күн сириттэн эмискэ ылдыан суох буолбутугар тапталлаах кэргэнигэр, эдьийдэригэр, балтыларыгар, бырааттарыгар, чугас аймактарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Балларгыт Михайловтар.

Күндү дьүөгэбит, биригэ үлэстэбит добогтор
ПЛАТОНОВА (СПИРИДОНОВА) Валентина Владимировна ыам ыйын 27 күнүгэр күн сириттэн соһучу туораабытынан кэргэнигэр, ийэтигэр, биригэ төрөөбүттэригэр, аймактарыгар ГУП "ЖКХ РС(Я)" Производственно-техническай управлениетыттан дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.
Өрүү биһиги сүрэхпитигэр бааргын.
Биригэ үлэстэн ааспыт дьүөгэлэрэ, добогторо.

Нурба улууһун баһылыгын социальнай бопуорустарга солбуйааччытынан үлэстэбит Руслан Васильевич Андреев уонна киһи дьыбэ кэргэнигэр, аймактарыгар тапталлаах ийэлэрэ, эбэлэрэ
ПАВЛОВА Христина Петровна уһун ыраахан ырыыттан олохтон барытын дириг кутурбаммытын тиэрдэбит.

"Нурба улууһа" МО Дьаһалтата уонна профкома, улуус Сүбэтэ, улуустары Бьык Сүбэ уонна бэтэрээннэр Сэбиэттэрэ.

Тапталлаах ийэбит, эбэбит, хос эбээбит, тыыл уонна үлэ бэтэрээнэ, Малдыбар нэһилиэгин олохтооҕо
АРХИПОВА Мария Николаевна 2022 сыл ыам ыйын 31 күнүгэр олохтон туораабытын дириг кутурбаммытын тиэрдэбит, билэр дьоммутугар иһитиннэрэбит.
Оҕолоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ.

Истинник саныыр эдьийибит, амарах дууһалаах үтүө киһибит, үлэ, тыыл бэтэрээнэ, Малдыбар нэһилиэгин олохтооҕо
АРХИПОВА Мария Николаевна уһун ыраахан ырыыттан 88 сааһыгар бу олохтон барытын оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, чугас аймактарыгар дириг кутурбаммытын тиэрдэбит, аһыгытын тэнгэ үлэстэбит.
Антоновкаттан Захаровтар, Дьокуускайтан Григорьевтар.

РСФСР үөрэриитин туйгуна Нурба 1 №-дээх оскуолатын бэтэрээн учуутала
ВАСИЛЬЕВА Варвара Сергеевна күн сириттэн барытын оҕолоругар, сиэннэригэр дириг кутурбаммытын биллэрэбит.
Нурба 1 №-дээх оскуолатын кэлэктибэ.

Выражаем глубокое соболезнование родным и близким, ветерану здравоохранения Наталье Павловне в связи с кончиной, после тяжелой продолжительной болезни горячо любимого мужа, отца, дедушки
Анатолія Борисовича РАКЕТСКОГО.
Администрация и профком ГБУ РС(Я) НЦРБ, коллектив Поликлиники.

Требуется на работу
Во вневедомственную охрану Росгвардии по РС(Я) требуются молодые люди, желающие проходить службу!
ГАРАНТИРОВАННО:
- стабильная заработная плата, 100% оплачиваемый больничный даже в период пандемии и кризиса;
- ежегодный оплачиваемый отпуск 2 месяца с оплатой проезда к месту проведения отпуска сотруднику и члену семьи;
- возможность получения высшего образования (учебный отпуск оплачивается!);
- бесплатное медицинское обслуживание;
Требования к кандидатам на службу:
- возраст до 35 лет
- годность по состоянию здоровья
- не судимые
- образование не ниже среднего.
По вопросу приема на службу обращаться в в ОВО по Нюрбинскому району филиала ФГКУ "УВО ВНИГ РФ по Республике Саха (Якутия)" по адресу: г. Нюрба ул. Хр. Максимова д. 14 (здание ОГИБДД) тел: 2-38-80.

Считать недействительным
Военный билет АХ №0548314, выданный 27.12.05 г. на имя РОЖИНА Николая Иннокентьевича.

Генеральной директор Стручкова Н.М.
Кылаабынай редактор Дорофеева Л.К.
Хаһыат Саха сиригэр сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэрин кэтээн көрүү Федеральнай судууспатын Управлениетыгар (Роскомнадзор) 03.06.2020 с. регистрацияланна.
ПИ № ТУ 14-00551

Тэрийэччилэр: Саха Республикатын Правительствота, Саха Республикатын "Сахабэчээт" Государственной автономнай тэрилтэтэ.
Таһаарааччы: СР "Сахабэчээт" ГАУ
Таһаарааччы аадырыһа: 677000 Дьокуускай к. Орджоникидзе уул. 31. Тел. 8-4112-343917, e-mail: sakhabecheat@mail.ru
Редакция, типография аадырыһа: 678450 Нурба к. Ленин уул., 37.
Телефона: Кылаабынай редактор, компьютернай отдел - 2-33-32.
e-mail: redakcia06@mail.ru
Хаһыат чэппиэргэ таһар. Тыл: сахалыы, нууччалыы
Индекс: ПИ 988
Тираж 702.
Объем - 12 стр.
формата А3.
Сыаната - 30 солк.
01.06.2022 с.

